

SAN JUAN

Guënamë toya ñaguë ba'ise'e

La revelación de Jesucristo

¹ Riusubi yurera ba'ija'yete yë'ë bainreba concuani masi güeseza caguë, Jesuscristoni masi güesení jo'cabi, baguë bainreba concuani masi güeseyete. Baguë guënamë re'oto yo'o con hua'guëre choini, yë'ë bainguë Juan hue'eguëni ñojaijë'en caguë, baguëte yë'ëna raoni, yë'ëni Espíritu toya ñobi.

² Ñoguëna, si'aye ñahuë yë'ë. Riusu cocarebare achaguë, Jesuscristobi te'e ruiñie quëani achoguëna, Jesucristo ba'iyete ñasi'quëbi yurera mësacuani quëareba quëani achoyë yë'ë.

³ Ja'nca quëani achoguëna, Riusu cocareba yure ba'ija'yete quëani jo'case'e sëani, si'a bain ñani achocuabi recoyo bojoreba bojojën ba'ija'bë. Si'a bain achacua'ga recoyo ai bojoreba bojojën ba'ija'bë. Si'a bain ba cocarebare güina'ru achani yo'ojën ba'icua'ga recoyo ai bojoreba bojojën ba'ija'bë. Ba coca ba'ija'ye yureca te'e jéana ti'anja'ñeta'an rëinji.

Juan escribe a las siete iglesias

⁴ Yë'ë, Juan hue'eguëbi yua Riusu bain jubëan te'e ñentë sara samubëan Asia yijare ba'ijënnä, utire toyani mësacuana saoyë. Riusu bayete mësacuana ai ba'iyé ai insireba insija'guë cayë. Mësacua recoñoa ai bojo huanoñe ba'icuare mësacuare re'huaja'guë cayë. Ja'an Riusu yua ru'rureba ba'isirënbì si'arëen

baji'i. Yureña si'arën ba'iji. Gare carajekiye beoye ba'iguëbi yurera maini ëñoguë raiji. Riusu Espíritu sanhuë baguë jëja guëna seihuë të'ijekiye nëcacua, bacua'ga mësacuani güina'ru recocuona bojocuare re'huaja'bë.

⁵ Jesucristo'ga mësacuani güina'ru recoñoa bojocuare re'huaja'guë. Baguë yua Riusu ba'iyete te'e ruiñe masiguëbi maini gare coqueye beoye te'e ruiñe quëani achoji. Baguëbi junni tonsi'quëbi quë'rë ta'yejeiyereba go'ya raji'i. Si'a ën yija bain ta'yejekiye ejacuani guanseguëna, bacuabi Jaë'ë cani yo'ojën ba'iyë. Ja'an Cristobi yua maini ai yëguë ba'iguë, mai ro'ire junni tonguë, mai gu'a juchana zemosi'cuare etobi.

⁶ Ja'anguëbi baguë yo'je ejacua, baguë pairi sanhuë, ja'ancuani maire re'huani maire jo'cabi, baguë Taita Riusu yo'o conjën ba'icuare. Ja'nca maire re'huani jo'caguëna, baguëni caraye beoye bojojën, baguë ta'yejeiyereba ba'iyete si'a bainni caraye beoye masi güeseñu cayë. Ja'nca yo'ojën bañuni.

⁷ Ja'anguëbi yureca pico re'otobi gaje megueña, si'a bainbi baguëni ëñajën ba'ija'cua'ë.

Baguëni hui pereñabi totasi'cuabi baguë gaje meñete ëñaja'cua'ë.

Si'a re'oto bain jubëanbi baguëni ëñajën, baguëni ai quëquëjën, ai sa'ntijën oija'cua'ë.

Aito. Ja'nca ba'ija'guë'bi.

⁸ Ja'nca raija'guëbi ba'iji mai Ëjaguë Riusu. Quë'rë ta'yejekiye Ëjaguë sëani, carajekiye beoye ba'iji. Ja'nca ba'iguëbi ñaca quëabi: "Ru'rureba ba'isirënbì si'arën ba'iguë'ë yë'ë. Yureña ba'irënbì

si'arën ba'iguë'ë yë'ë. Gare carajeiye beoye ba'iguë'ë yë'ë" cabi mai Ëjaguë.

Una vision del Cristo glorioso

9 Yë'ë, Juan hue'eguëbi yua mësacuare te'e bain-guë'ë. Je'o bacuabi mësacuani ai gu'aye huaijëenna, yë'ë'ga mësacua naconi ai yo'oguë ba'iyë. Maibi ai yo'ojën, Riusu ba'iye ëñaja'rënre ejojën, Jesucristoni senjoñe beoye si'a recoyo ro'tajën bañuni cayë. Yë'ëbi yua Riusu cocareba Jesucristo masi güesese'ere quëani achoguëna, yequëcuabi yë'ëni preso zeanni, Patmos casi jubona jo'cahuë.

10 Jo'carena, ja'nreëbi, mai Ëjaguë ta'yejeiye ba'i umuguse ba'iguëna, Riusu Espíritu naconi recoyo te'e baë'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëna, yë'ë yo'je ca'ncobi ai jëja coca cani achose'e baj'i'i. Coneta juise'e'ru achoguë,

11 yë'ëni cabi:

—Yë'ë yua gare carajeiye beoye ba'iguë'ë yë'ë. Më'ë yure ëñaja'ñete utina toyani, ba yë'ë bain jubëan te'e ñentë sara samubëanna saojë'ën. Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea, ja'anruan ba'i jubëan Asia yijare ba'ijëenna, toyani saojë'ën, cani achobi.

12 Cani achoguëna, ¿Nebi caguë'ne? cahuë yë'ë. Cani, yua bonëni ëñato, majahuë se'nquehuëan, zoa curi majahuëan te'e ñentë sara samuhuëan naconi baj'i'i.

13 Majahuë se'nquehuëan ba'iruna ëñato, Jesucristo, Bainguë'ru Raosi'quëreba, ja'anguëbi nëcabi. Baguë ju'i can yua zoa corohuë ju'ise'e, baguë güëon na'mi tëca ti'anbi. Zoa curi tëinme yua baguë coribate tëansi'quë baj'i'i.

14 Baguë rañare cato, yua oveja raña'ru ai pojeiyereba baji'i, po gao mareba baye'ru. Baguë ñaco yua toa ma'ñoñe'ru re'huasi'quë baji'i.

15 Baguë guëoña'ga yua bronce guëna toana boni jue'nejeiñe'ru go'sijei guëoñareba re'huasi'quë baji'i. Baguë coca caguë, yua ai sao ziayara achoye'ru achobi.

16 Baguë jëja éntë sarana ëñato, ma'chocoan te'e éntë sara samucoanre ze'enguë baji'i. Guerra hua hua'ti si'a ca'ncoña re'oye guë'tosi hua'ti yua baguë yi'obobi huiguë raobi. Baguë ziare ëñato, énsëguë jëja miañe'ru ma'ñoguë baji'i.

17 Ja'nca ba'iguëna, baguëni ëñahuë yë'ë. Ëñani, yua baguë guëon na'mina tanni, ju'insi'quë'ru uën'ë yë'ë. Uinguëna, baguë jëja éntë sarare yë'ëna pa'roni, yë'ëni cabi:

—Huaji yëye beoye ba'ijë'ën. Ru'rureba ba'isirënbì si'arën ba'iguë'ë yë'ë. Carajeiye beoye ba'iguë'ë yë'ë.

18 Huajëreba huajëguë'ë yë'ë. Junni tonsi'quëta'an, go'ya rani, gare se'e junni toñe beoye ba'iguë'ë yë'ë. Zupai huati, bainre huani baguë toabona senjoñe poreye'ru, quë'rë ta'yejeiye Ëjaguë ba'iguë'ë yë'ë.

19 Ja'nca ba'iguëbi yureca më'ëni guënamë to-yare ëñonë yë'ë. Yure ba'iyé, jë'te ba'ija'ye, ja'anre ëñoguëna, më'ë ëñañe'ru güina'ru utina toyani jo'cajë'ën.

20 Yureca ma'chocoan te'e éntë sara samucoan yë'ë jëja éntë sarana zeanse'ere ëñahuë më'ë. Majahuë se'nquehuë zoa curi majahuëan te'e éntë sara samuhuëan naconi ba'ise'ere'ga ëñahuë

më'ë. Ëñaguëna, ja'an ba'iyete bain huesë ëaye ëñato'ga, më'ëni quëani masi güeseyë yë'ë. Ba ma'chocoan te'e ëntë sara samucoan yua yë'ë bain jubëan te'e ëntë sara samubëan, bacua jubëanni yë'ë coca quëaja'cua'ru ba'iyë. Ba'ijënnna, majahuë se'nquehuëan te'e ëntë sara samuhuëan yua yë'ë bain jubëan te'e ëntë sara samubëan'ru ba'iyë.

2

Mensajes a las siete iglesias: El mensaje a Efeso

¹ Ja'nca ba'ijënnna, ru'ru ën cocare toyani Efeso jubëre quëaja'guëna saojë'ën: "Yë'ë yua ba ma'chocoan te'e ëntë sara samucoanre yë'ë jëja ëntë sarare bayë. Ba majahuë se'nquehuë, zoa curi majahuëan te'e ëntë sara samuhuëan, ja'an naconi ba'iguë ganiñë yë'ë. Ja'nca ba'iguë sëani, më'ëni coca yihuosa caguë raë'ë yë'ë.

² Më'ë yo'o yo'oye, më'ë jo'caye beoye jëja recoyo baye, ja'anre ëñani, si'aye masiyë yë'ë. Gu'a bainre ai gu'a güegüë ba'iyë më'ë. Yequëcua, Riusu raosi'cua'ë yëquëna, coquejën casi'cua, ja'ancuabi mësacua jobona ti'anjënnna, bacua coquejën ba'ise'ere masini, bacuare saoni senjohuë mësacua.

³ Mësacua yua yë'ë ta'yejeiye ba'iyete ro'tajën, gare jo'caye beoye jëja recoyo bacuabi yë'ë yo'o cuencuese'ere guajaye beoye yo'ojëñ ba'iyë mësacua. Ja'anre masiyë yë'ë.

⁴ Ën coca se'gare mësacuani gu'aye cayë yë'ë: Mësacuabi ru'rureba yë'ëni ai yëjëñ baë'ë. Ba'icuata'an, yurera yë'ëni ta'yejeiye yëma'iñë mësacua.

⁵ Ja'an juchana to'insi'cua'ë mësacua. Ja'anre ro'tani, mësacua gu'a juchare senjoni, mësacua ru'rureba yo'o yo'ose'e'ru se'e güina'ru yo'o yo'ojejë ba'ijë'ën. Mësacua gu'a juchare jo'cani, mame recoyo re'huajë'ën. Mësacua re'huama'itoca, mësacua majahuë se'nquehuëte quëñoni senjoñë yë'ë. Yë'ë bain ba'ije mësacuare quëñoñë yë'ë.

⁶ Yeque cocare mësacuani bojoguë cayë yë'ë: Mësacuabi ba Nicolaíta bain yo'o yua gu'a yo'o'ë cajën, mësacua güeyë. Yë'ë güeye'ru güina'ru güeyë mësacua.

⁷ Riusu Espíritubi guanseguëna, ën cocare yua baguë bain jubëanna saoyë yë'ë. Ja'nca saoguëna, si'a bainbi ganjo banica, achani te'e ruiñe ye'yejë'ën. Yequëcuabi je'o bajënnna, quë'rë ta'yejeiye recoyo jëja bajë'ën. Ja'nca batoca, bain huajë sunquiñë, Riusu jo'ya re'ohuë ba'iguëna, ba uncuere tëani uncue güeseyë yë'ë." Ja'an cocare Efeso jubë quëaja'guëna toyani saojë'ën.

El mensaje a Esmirna

⁸ Yureca, yeque cocare toyani, Esmirna bain jubëre quëaja'guëna saojë'ën: "Yë'ëbi ru'ru ba'isirënbì si'arën ba'iguë'ë. Carajeiye beoye ba'iguë'ë yë'ë. Junni tonsi'quëbi go'ya raë'ë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi mësacuani coca yihuoza caguë raë'ë yë'ë.

⁹ Mësacua yo'o yo'oye si'aye masiyë yë'ë. Yequëcuabi ai je'o bajënnna, më'ëbi ai ja'siye ai yo'oguë, bonse carajeiguë, ja'an ba'iyete masiyë yë'ë. Bonse carajeito'ga, Riusubi baguë bayete mësacuana ai ba'ije ai insireba insiguë ba'iji. Yequëcua judío bain cacuabi mësacuani ai gu'aye

cajënnna, yë'ëbi masiyë. Judío bain beoyë bacua. Ro zupai huati concua se'ga ba'iyë.

10 Mësacua ai yo'oja'yete ro'tani, huaji yëye beoye ba'ijë'ën. Yureca, zupai huatibi mësacua jubë ba'icua yequëcuare zeanni, ya'o huë'ena guao güeseye ro'taji. Ja'nca guao güeseguëna, mësacuabi ai ja'siye ai yo'oye ye'yeyë. Si'a sara ba'i umuguseñabi ai yo'oyë mësacua. Ja'nca ba'iguëna, mësacua junni toncuata'an yë'ëni si'a recoyo ro'tajëن, yë'ëre gare senjoñe beoye ba'ijë'ën. Ja'nca si'a recoyo ro'tatoca, yë'ë naconi huajëreba huajë güeseyë yë'ë.

11 Riusu Espíritubi conguëna, ën cocare yua baguë bain jubëanna quëani saoyë yë'ë. Ja'nca saoguëna, si'a bainbi ganjo banica, achani te'e ruiñe ye'yejë'ën. Yequëcuabi je'o bajënnna, quë'rë ta'yejeiye recoyo jëja bajë'ën. Ja'nca batoca, mësacua toa zitarana huesëye beoyë ba'iyë." Ja'an cocare Esmirna bain jubëre quëaja'guëna toyani saoje'ën.

El mensaje a Pérgamo

12 Ja'nrëbi, yeque cocare toyani, Pérgamo bain jubëre quëaja'guëna saoje'ën: "Yë'ëbi yua guerra hua hua'ti si'a ca'ncoña re'oye guë'tosi hua'tire bayë. Ja'nca baguëbi mësacuani coca yihuiza caguë raë'ë yë'ë.

13 Mësacua yo'o yo'oye si'aye masiyë yë'ë. Mësacua ba'i jobo yua zupai huati guanseguë ba'i jobo ba'iguëna, yë'ëbi masiyë. Ja'nca ba'iguëta'an, më'ëbi yë'ë ta'yejeiye ba'iyete te'e ruiñe ro'taguë, yë'ëni si'a recoyo ro'taye gare jo'caye beoye ba'iyë. Zupai huatibi mësacua jobore ba'iguëna, yë'ë

bainguë Antipas hue'eguëbi yë'ëni si'a recoyo ro'taguë, yë'ë yo'ore conguë ba'iguëni, ja'an ro'ire huani senjohuë. Ja'nca ba'iyeta'an, mësacua huaji yëye beoye yë'ëni si'a recoyo ro'taye jo'camaë'ë.

¹⁴ Jo'cama'icuata'an, ën cocare mësacuani gu'aye cayë yë'ë: Pérgamo ba'i jubë ba'icua yequëcuabi ira bainguë ba'isi'quë Balaam ye'yose'e'ru ye'yojën ba'iyë. Balaam yua Balacni gu'aye yihuoguë ba'nji. Israel bainni gu'aye yo'o güesejë'ën caguë ba'nji. Imageña te'ntoni nécose'e ja'an ro'ire jo'yare huani ain güesejë'ën. Yeco naconi yahue bani, gu'aye yo'o güesejë'ën caguë ba'nji Balaam.

¹⁵ Yequëcua'ga Nicolaíta bain ye'yoje'ru ye'yojën ba'iyë. Ja'an ye'yojete ai güeyë yë'ë.

¹⁶ Ja'nca ye'yojën ba'ijënnä, mësacua gu'a juchare jo'cani senjojë'ën. Mame ye'yoje re'oye ye'yojë'ën. Ja'nca yo'oma'itoca, mësacua ba'i jobona yuara sani, yë'ë guerra hua hua'ti yë'ë yi'obore ba'i hua'ti, ja'anbi bacuani ai jëja huaiyë yë'ë.

¹⁷ Riusu Espíritubi conguëna, ën cocare baguë bain jubëanna quëani saoyë yë'ë. Ja'nca saoguëna, si'a bainbi ganjo banica achani, te'e ruïñe ye'yejë'ën. Yequëcuabi je'o bajënnä, quë'rë ta'yejeiye recoyo jëja bajë'ën. Ja'nca batoca, Riusu maná aon baguë ba'i jobo yahue baye, ja'an aonre bacuani aoñë yë'ë. Ja'nrëbi, ga bainguë mame mami hue'yose'ere pojeibë gatabëna toyani, baguëna insiyë yë'ë. Insiguëna, ba coguë se'gabi ba mamire masiye poreji. Yequëcuaca masiye porema'iñë." Ja'an cocare Pérgamo bain jubëre quëaja'guëna toyani saojë'ën.

El mensaje a Tiatira

18 Ja'nrëbi, yeque cocare toyani, Tiatira bain jubëre quëaja'guëna toyani saojë'ën: "Yë'ë yua Riusu Zin ba'iguë, yë'ë ñaco yua toa ma'ñoñe'ru re'huasi'quë ba'iguëbi, yë'ë guëoña yua bronce guëna jue'nejeiñe'ru go'sijei guëoñareba re'huasi'quë ba'iguë, ja'an ba'iguëbi mësacuani coca yihuosa caguë raë'ë yë'ë.

19 Mësacua yo'o yo'oye si'aye masiyë yë'ë. Mësacuabi si'acuani ai yëjën ba'iyë. Yë'ëni si'a recoyo ai re'oye ro'tayë. Yë'ëni ai re'oye yo'o conë. Jëja recoyo bacuabi yë'ëre jo'cani senjoñe beoye ba'iyë. Mësacua ru'rureba yo'ojën ba'ise'e'ru yureña yë'ëni quë'rë ta'yejeiye yo'o conjën ba'iyë mësacua.

20 Ja'nca ba'icuata'an, ën cocare mësacuani gu'aye cayë yë'ë. Ba gu'a romigo Jezabel hue'egobi mësacua jobo ba'igona, mësacuabi etoni saoma'iñë. Bagobi yë'ë bainna sani, Riusu cocare quëago raisi'co'ë yë'ë cago, yë'ë bainni ai coquego ye'yogo ba'igo: Yeco naconi yahue bani a'ta yo'ojën ba'ijë'ën cago. Imageña te'ntoni nëcose'e ja'an ro'ire hua'i huani ainjë'ën cago.

21 Ja'nca cagona, bago gu'a jucha senjoñete ëjohuë yë'ë. Ëjoguëna, bago a'ta yo'oye jo'caye gare güego.

22 Ja'nca güegona, yë'ëbi bagoni ai jëja raure jo'cayë. Yequëcuabi bagoni yahue bajën, bago naconi a'ta yo'ojënnna, bacuani ai ba'iyé ai jëja huani, ai ja'siye ai yo'o hua'nare jo'cayë yë'ë, bacua gu'a juchare senjoma'itoca.

23 Bago mamacuare'ga ai jëja huani senjoñë yë'ë. Ja'nca yo'oguëna, yë'ë bain jubëan ba'icuabi yë'ë ba'iyete ñani masiye poreyë. Bain masiye,

bain recoyo ro'taye, ja'anre te'e ruiñe masiyë yë'ë. Ja'nca masiguëbi ga bainguë yo'oguë ba'iyete cuencueni, baguë si'nseyete huo'hueni insiyë yë'ë.

24 Yequëcuaca Tiatira bain jubë ba'icuabi ja'an baingo ye'oyete achama'ijën, zupai huati recoyo ro'taye'ru ro'tama'iñë mësacua. Ja'nca ro'tama'ijënnä, mësacuani se'e yeque yo'o yo'oye senma'iñë yë'ë.

25 Yë'ë ëñojai umuguse ti'añe tëca, mësacua yure yo'o yo'oyete gare jo'caye beoye yo'ojën ba'ijë'ën.

26 Yequëcuabi je'o bajënnä, recoyo quë'rë ta'yejeiye jëja bajë'ën. Ja'nca batoca, yë'ë yo'o cuencuese'ere gare jo'caye beoye yo'ojën ba'itoca, si'a re'oto bain ejacuani mësacuare re'huayë yë'ë.

27 Re'huaguëna, mësacuabi guënañobi huaiye'ru, ba re'oto bainni ai jëja si'nsejën guansejën ba'iyë. Sotoroan hua'huaye'ru bacuani ai jëja huaijën guansejë. Yë'ë Taitabi yë'ëre Ëjaguëre re'huaguëna, yë'ë'ga güina'ru yë'ë bain concuare yë'ë ejacuare re'huaye poreyë.

28 Yë'ë go'sijeiyë'ru güina'ru go'sijeijën ba'ija'cua'ë. Ba zijeirën ma'choco miañe'ru quë'rë go'sijeijën ba'ija'cua'ë.

29 Riusu Espíritubi conguëna, ën cocare baguë bain jubëanna quëani saoyë. Ja'nca saoguëna, si'a bainbi ganjo banica achani, te'e ruiñe ye'yejë'ën cayë." Ja'an cocare Tiatira bain jubëre quëaja'guëna toyani saojë'ën.

3

¹ Ja'nrebi, yeque cocare toyani, Sardis bain jubëre quëaja'guëna saojë'ën: "Riusu Espíritu san-hüë, te'e ëntë sara samucua, ba te'e ëntë sara samu ma'chocoan, ja'anre baguëbi yë'ë cocare mësacuani quëani achoyë yë'ë. Mësacua yo'o yo'oye si'aye masiyë yë'ë. Yequëcuabi mësacua jubë yua huajëjën ba'i jubë ba'ye ro'tacuata'an, recoyo ju'insi'cua'ru se'ga ba'iyë mësacua.

² Ja'nca sëani, sëta rani huajë hua'na ruinjë'ën. Jëja recoyo re'huani, recoyo ju'inse'e'ru ba'iyete mame re'huani, huajë hua'na ruinjë'ën. Yequëcuabi, Mësacua yua ai re'oye yo'o yo'ojën ba'ye ro'tacuata'an, yë'ë Taita Riusuca ja'an ro'tama'iji. Mësacua ja'an yo'ojën ba'iyete ëñani masiyë yë'ë.

³ Ja'nca ba'iguëna, mësacua yua ru'rureba coca achani recoyo ro'tajën ba'ise'ere ro'tajë'ën. Ja'an cocare jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën ba'ijë'ën. Mësacua gu'a jucha yo'ose'ere jo'cani, mame recoyo re'huani ba'ijë'ën. Mësacua gu'a juchare senjoma'itoca, mame sëtama'itoca, jian hua'guë ñami jianguë raiye'ru mësacuare te'e jäana si'nseguë raiyë yë'ë, mësacua yua yë'ë si'nseguë raija'rën huesëcua sëani.

⁴ Ja'nca ba'iyeta'an, mësacua bain jubë Sardis huë'e jobo ba'icua, yequëcuabi jucha beocua ba'iyë. Bacua caña yua si'si beoye ba'iguëna, bacua yua yë'ë naconi pojci canre ju'ijën ganija'cua'ë. Ja'ancuani te'e ruiñe ëñaguë bojoyë yë'ë.

⁵ Yequëcuabi je'o ëñajënnna, recoyo quë'rë ta'yejeiye jäja bajë'ën. Ja'nca batoca, mësacua ja'ansi'cua ja'nca'ru pojci canre ju'ijën ba'ija'cua'ë. Mësacua mami yua Riusu uti pëbëna toyani

jo'case'e ba'iguëna, gare tēnoñe beoye ba'iyë, mësacuabi si'arën ba'ija'cua sëani. Taita Riusu, baguë guënamë re'oto yo'o con jubë, bacuabi achajënnä, mësacua mamire ëñoni, Ai re'o bain'ë quëani achoja'guë'ë yë'ë.

⁶ Riusu Espíritubi conguëna, ñen cocare baguë bain jubëna quëani saoyë yë'ë. Ja'nca saoguëna, si'a bainbi ganjo banica achani ye'yejë'ën." Ja'an cocare Sardis bain jubëre quëaja'guëna toyani saoje'ën.

El mensaje a Filadelfia

⁷ Ja'nrëbi, yeque cocare toyani, Filadelfia bain jubëre quëaja'guëna saoje'ën: "Yë'ë yua jucha beoguë, ba quë'rë te'e ruin recoyo baguë, ja'anguë'bi ba'iyë yë'ë. Ira Taita David ba'isi'quë'ru quë'rë ta'yejeiye Ëjaguë ba'iyë yë'ë. Baguë huë'e jobo anto sa'roñta ancotoca, yequëcuabi ta'piye porema'iñë. Yë'ëbi ta'pitoca, yequëcuabi ancoye porema'iñë. Ja'nca ba'iguëbi mësacuani coca yihuosa caguë raë'ë yë'ë.

⁸ Mësacua yo'o yo'oye si'aye masiyë yë'ë. Ja'nca masiguëbi yureca anto sa'rote mësacuana ancoguëna, yequëcuabi ta'piye porema'iñë. Mësacua yua jëja yo'o yo'oye poremajën, yë'ë ta'yejeiye ba'iyete gu'a güeye caye beoye baë'ë. Yë'ë cocarebare achani recoñoa re'huaye, ja'anre yo'ojën baë'ë mësacua.

⁹ Ja'nca sëani, mësacuani coca quëayë yë'ë. Zupai huati concua, Judío bain ba'iyë ro coquejën cacua, ja'ancuani mësacua guëon na'mina gugurini rëan güeseyë yë'ë. Yë'ëbi mësacuani ai yëreba yëguë ba'iguëna, ja'anre bacuani ëñoguë ye'yoyë yë'ë.

10 Mësacuabi yë'ë cocarebare achani, mësacua reconoa re'huani jo'caye beoye yo'ojën baë'ë. Ja'nca yo'ojën ba'icuare sëani, si'a bain ai ja'siye ai yo'oja'ye'ru mësacuani ai yo'o güesema'iñë yë'ë. Bacua recoyo ro'tayete masiza caguë, si'a ën yija bainni ai yo'o güeseyë yë'ë.

11 Yurera ëñoguë raija'guë'ë yë'ë. Yequëcuabi mësacua premio coja'yete tëani bama'iñë cajën, yë'ë cocareba ye'yesere si'a jëja reconoa re'huajën, ja'anre gare bajëen ba'ijë'ën.

12 Yequëcuabi ai je'o ëñajëenna, recoyo quë'rë ta'yejeiye jëja bajë'ën. Jëja batoca, yë'ë ëja bainre mësacuare re'huani, yë'ë Riusu ba'i jobona bayë yë'ë. Riusu huë'e tubëan nëcose'e'ru mësacuabi ba'ijëen, gare ñu'ñujeiñë beoye ba'iyë. Ja'nca ba'ijëenna, yë'ë Taita Riusu mamire mësacuana toyani së'queyë. Baguë huë'e jobo, mame re'huasi jobo Jerusalén hue'eguë, guënamë re'otobi gaje raija'guë, ja'an mamire mësacuana toyani së'queyë. Yë'ë mami yua mame hue'eja'ye ja'anre'ga mësacuana toyani së'queyë.

13 Riusu Espíritubi conguëna, ën cocare baguë bain jubëanna quëani saoyë yë'ë. Ja'nca saoguëna, si'a bainbi ganjo banica achani ye'yejë'ën." Ja'an cocare Filadelfia bain jubëre quëaja'guëna toyani saojë'ën.

El mensaje a Laodicea

14 Ja'nrëbi, yeque cocare toyani, Laodicea bain jubëre quëaja'guëna saojë'ën: "Yë'ë yua Riusu ba'iyete ëñani masiguërebabi bainni te'e ruiñe jo'caye beoye quëani achoguë ba'iyë. Ru'ru

ba'isirëñ Riusu naconi te'e ba'iguë, si'a re'otore re'huani jo'caye conhuë yë'ë.

¹⁵ Mësacua yo'o yo'oye si'aye masiyë yë'ë. Sësë re'co ba'ije'ru ba'ima'iñë mësacua. Ja'su re'co ba'ije'ru ba'ima'iñë mësacua. ¡Sësë re'co o ja'su re'co, ja'anre uncutoca, re'oye'ë cayë! Sësë re'co, ja'su re'co ja'an ba'ije'ru mësacua ba'ijë'ën.

¹⁶ Mësacuaca yua ro guëojei hua'na se'ga ba'ijëñ, yua gu'aye ba'icua sëani, yë'ë yi'obobi mësacuare cuisani senjoñë.

¹⁷ Mësacuabi ro bojоjëñ ñaca cayë: Yëquëna yua bonse ëjaguëbi ta'yejeiye bonse coreba coguë sëani, ¿gue bonsere caraguë'ne yëquëñare? cayë mësacua. Ja'nca cacuata'an, Riusubi mësacuani ëñaguë, ai yo'o hua'na, bonse beo hua'na, ñaco ëñama'i hua'na, can beohuë ba'i hua'na, ja'nca ba'iyë mësacua, caji. Caguëna, mësacua ba'iyete ro huesëjëñ ba'iyë.

¹⁸ Ja'nca ba'icua sëani, mësacuani coca yihuosa caguë raë'ë yë'ë. Ai ba'ije ai baja'ye cajëñ, yë'ë zoa curi toana go'chani ai re'oye re'huase'e, ja'anre yë'ëna coni bajë'ën. Bainbi mësacua can beohuë ba'iyete ëñama'iñë cajëñ, yë'ë pojei canre yë'ëni coni sayajë'ën. Ñaco ëñaja'ñe cajëñ, yë'ë ñaco ècore yë'ëna coni, mësacua ñacona ro'queni, ñaco èñajë'ën.

¹⁹ Yë'ë bain ai yësi'cua, ja'ancuani si'a jëja yihuoni si'nseyë yë'ë. Ja'nca sëani, mësacua yua jëja recoyo re'huani, mësacua gu'a juchare tënoni, yë'ëna bonë raijë'ën.

²⁰ Yureca, bain anto sa'rona nëcani, bacuana je'njuni achoyë yë'ë. Je'njuni achoni, yë'ëre achani yë'ëna ancocua ja'ancuana cacayë yë'ë. Cacani,

bacua naconi te'e bojoguë, bacua naconi aon ain-guë, te'e ba'iyë yë'ë. Bacua'ga yë'ë naconi aon ainjën, yë'ë naconi te'e bojojën ba'iyë.

²¹ Yequëcuabi je'o ëñajënnna, recoyo quë'rë ta'yejeiye jëja bajë'ën. Ja'nca batoca, yë'ëbi bacuare choini, yë'ë naconi yë'ë jëja guëna seihuëna te'e bëani ba'ijë'ën mësacuani cayë. Yë'ë'ga güina'ru recoyo ta'yejeiye jëja bani, yë'ë Taita naconi baguë jëja guëna seihuëna te'e bëahuë yë'ë. Ja'nca te'e bëaguëna, mësacua yua yë'ë naconi yë'ë jëja guëna seihuëna te'e bëajën ba'ija'cua'ë.

²² Riusu Espíritubi conguëna, ën cocare baguë bainreba jubëanna quëani saoyë yë'ë. Ja'nca saoguëna, si'a bainbi ganjo banica achani ye'yejë'ën." Ja'an cocare Laodicea bain jubëre quëaja'guëna toyani saojë'ën, yë'ëre caguë guansebi Jesucristo.

4

La adoración en el cielo

¹ Ja'nrébi, guënamë re'otona ëñato, anto sa'ro anconi saose'e'ru baji'i. Ba'iguëna, coneta juiye'ru achoguë, yë'ë ja'anré achasi'quë, ja'anguëbi yë'ëni coca cabi:

—Enjo'onna mëijë'ën. Jë'te ba'ija'yete më'ëni ëñoza, cabi.

² Caguëna, Riusu Espíritubi yë'ëni guënamë re'otona mëabi. Mëaguëna, ja'nrébi, queruna ëñato, Riusu jëja guëna seihuë baji'i. Ba'iguëna, Riusubi ja'anrute ñuji'i.

³ Ja'nca ñu'iguëbi ai ba'iyé ai go'sijeiguë baji'i. Jaspe, cornalina, ja'an gata go'sijeiyé'ru ai go'sijeiguëra baji'i. Ra'ña mequë'ga esmeralda

gata go'sijei gan ga'hua'ru Riusu jëja guëna seihuë quëhuijei ga'huara go'sijeiguë baji'i.

⁴ Yequë jëja guëna seihuëan, veinticuatro guëna seihuëan yua Riusu guëna seihuë të'ijeiyé baji'i. Ba'iguëna, veinticuatro ira ëja bain, pojei can ju'icua, zoa curi maroan tuicua, bacuabi ba jëja guëna seihuëanre ñuë'ë.

⁵ Riusu guëna seihuëna ëñato, mëjo cueye'ru saji'i. Mëjo guruyebi ai jëja achoguë baji'i. Coca caye'ru achoguë baji'i. Majahuëan, te'e ëntë sara samuhuëanbi Riusu guëna seihuë ca'ncorëte zëinse'e baji'i. Ja'anhuëan yua Riusu Espíritu san-huë te'e ëntë sara samucua ba'iyë.

⁶ Riusu guëna seihuë ja'anrëna ëñato, guëna zitara baji'i. Cristalino guëna go'sijeiyé'ru ai go'sijeira baji'i.

Ja'nrebi, Riusu guëna seihuë gajese'ga ca'ncoñana ëñato, ta'yejeiyé ba'i hua'na gajese'gacua baë'ë. Ja'nca ba'icuabi ja'anrë ca'nco, yo'je ca'nco si'a ca'ncoña, yua aireba ñaco bahuë.

⁷ Ru'ru ba'iguëbi airu yai ba'iyé'ru baji'i. Yequëbi toro ba'iyé'ru baji'i. Yequëbi bain zia baguëbi baji'i. Yequëbi bain huihue ganhuaguë ba'iyé'ru baji'i.

⁸ Ga ba'i hua'guë yua ganhua cabëan te'e ëntë sara te'ebëanre bahuë. Ai ba'iyé ai ñaco bacuabi si'a ca'ncoña ëñajën baë'ë. Hue'se ca'nco, sa'nahuë ca'nco ñaco bahuë. Bacua yua jo'caye beoye gantajën na'ijaijën ñatajaë'ë:

Riusu, Riusu, Riusu

Mai Ta'yejeiyereba Ëjaguë Riusu, yua carajeiyé beoye si'arën ba'iyë më'ë.

Ru'rureba ba'isirënbì si'arën ba'iyë më'ë.

Maire in raija'guëbi si'arën ba'iyë më'ë, gantajën baë'ë.

⁹ Ja'nca ba'icuabi, Riusu carajekiye beoye ba'iguëbi yua baguë jëja guëna seihuëte ñu'iguëna, bacua yua baguëni ai ruiñe eñajën, baguë ta'yejeiyete go'sijei cocabi gantajën, baguëni bojojën, surupa cajën baë'ë.

¹⁰ Ba'ijënnna, ga gantajën ba'iyebi ba ira éja bain veinticuatrocuabi Ëjaguë Riusuna gugurini rëanhue. Baguë jëja guëna seihuëte ñu'iguë, carajekiye beoye si'arën ba'iguëna, ja'nca gugurini rëanni, bacua maroanre rutani, Riusu guëna seihuë ja'anrëna uanni, baguëni gantahuë:

¹¹ Mai Ëjaguë Riusu, më'ë se'gabi ta'yejekiye Ëjaguë ba'iyë.

Më'ë yëse'e se'gare si'aye re'huani jo'caguëna, si'aye ba'iji.

Më'ëni te'e ruiñe eñajën bañuni.

Më'ëni go'sijei cocare gantajën, më'ë ta'yejekiye poreyete cañuni, gantajën cahuë bacua.

5

El rollo escrito y el Cordero

¹ Ja'nrëbi, Riusubi baguë jëja guëna seihuëte ñu'iguëna, uti pëbë yua baguë jëja éntë sarare ba'iguëna, eñahuë yë'ë. Sa'nahuë ca'nco, hue'se ca'nco coca toyase'e baj'i. Te'e éntë sara samu së'quesiruanbi ta'yese'e baj'i.

² Ja'nrëbi, guënamë re'oto yo'o con hua'guë ai jëja ba hua'guëbi nëcaguëna, eñahuë yë'ë. Ai jëja coca cani achoguë baj'i baguë:

—¿Jaroguëbi ba uti pëbë së'quesiruanre ancoye poreguë'ne? Ai ta'yejeiye ba'iguëbi ja'anre yo'oye poreji, cabi.

³ Caguëna, guënamë re'oto, yija re'oto, yija sa'nuhüe re'oto, si'aruanna cu'eto, ta'yejeiye ba'iguë, ba uti pëbë së'quesiruanre anconi ëñañe poreguëbi beoji.

⁴ Ja'nca beoguëna, ai oë'ë yë'ë. ¿Jaroguëbi ba uti pëbë së'quesiruanre anconi ëñañe poreguë'ne? caguë oë'ë yë'ë.

⁵ Oiguëna, ira ëja bainguëbi yë'ëni cabi:

—Oima'ijë'ën. Judá bainguë, airu yai'ru quë'rë ta'yejeiye jëja baguë, baguë ira taita ba'isi'quë David'ru quë'rë ta'yejeiye Ëjaguë, ja'anguëbi baguë je'o ëñacuare senjosí'quë sëani, ba uti pëbë së'quesiruanre ancoye poreji, cabi.

⁶ Caguëna, ja'nrëbi, Riusu jëja guëna seihuë ca'ncorë, gajese'ga ba'i hua'na ba'iru, ira ëja bain ba'iru, bacua jobona ëñato, Riusu Mamaquë, Oveja hua'guë misabëna huani insisi'quë'ru ba'iguë baji'i. Te'e ëntë sara samu cachoñëa, te'e ëntë sara samu ñacogaña, ja'anre babi. Riusu Espíritu sanhuë si'a bainna saosi'cua te'e ëntë sara samucua, ja'ancua yua ba cachoñëa, ba ñacogaña baë'ë.

⁷ Ja'anguë, Oveja hua'guë huani insisi'quëbi Riusu guëna seihuëna sani, ba uti pëbë Riusu jëja ëntë sarare ba'iguëna, cobi.

⁸ Cogüëna, ja'nrëbi, ba gajese'ga ba'i hua'na, ba veinticuatro ira ëja bain, bacuabi Riusu Zin guëon na'mina gugurini rëanhüë. Ja'nca rëanjën, ga ba'iguëbi arpate huaijën, ma'ña guënjé re'co zoa curi ro'rohuëanna bu'iyé bahuë. Ja'an ma'ña

guënje re'co yua Riusu bainreba ujajëن ba'ise'e baj'i'i.

⁹ Ja'anre bajëن, bacuabi mame gantaye gantajëن baë'ë:

Më'ë yua Ta'yejeiye Ëjaguë sëani, më'ëbi ba uti pëbëte coni, ba së'quesiruanre ancoye poreyë.

Më'ë yua huani senjosì'quëbi bain jucha ro'ire junni tonni, Riusu bainre bacuare mame re'huahuë.

Si'a bain jubëan, si'a bain coca cacua, si'a bain te'e ba'icua, si'a re'oto bain ba'icua, si'acuare cu'eguë, më'ë yësi'cuare cuencueni Riusu bainre bacuare re'huahuë më'ë.

¹⁰ Riusu pairi sanhuë baguëte concua, ai ba'i jubë ba'icuare bacuare re'huani bahuë më'ë.

Ja'ancuabi si'a bain yija ba'icuare guansejëن ba'ija'cua'ë, gantajëن cahuë.

¹¹ Gantajëن cajënnä, ja'nrëbi, Riusu jëja guëna seihuë, ta'yejeiye ba'i hua'na ba'iru, ira ëja bain ba'iru, ja'anruna ëñani achato, guënamë re'oto yo'o con hua'na ai ba'i jubë, quë'rë millón ba'icuabi

¹² ën cocare si'a jëja achojëن, te'e cahuë:
Riusu Zin, Oveja huani misabëna insisi'quë'ru ba'iguëbi, ja'anguëbi mai ta'yejeiye Ëjaguë'bi ba'iji.

Ja'anguëbi Riusu ta'yejeiye ba'iye'ru ba'iye poreji.
Si'aye masiguë ba'ija'guë.

Quë'rë ta'yejeiye recoyo jëja baguë ba'ija'guë.
Si'acuabi baguëni jo'caye beoye te'e ruiñe ëñaja'bë.

Quë'rë ai ba'iye ai go'sijeiye ba'ija'guë.
Si'acuabi baguëni recoyo cajën bojoja'bë, cahuë.

13 Ja'nrëbi, se'e achato, si'a guënamë re'oto ba'icua si'a yija re'oto ba'icua, si'a yija sa'nahuë re'oto ba'icua, si'acuabi ën cocare te'e cajën baë'ë: Mai Ëjaguë Riusu baguë jëja guëna seihuëte ñu'iguë, baguë Zin naconi, bacuani re'oye cajën bo-jojën bañuni.

Bacuani te'e ruiñe ëñajën bañuni.

Bacua go'sijkeiye, bacua recoyo jëja baye, ja'anre ai ba'iyé ai quëani achojën, caraye beoye si'arëen cañuni, cahuë.

14 Cajëenna, ba ta'yeyeiye ba'i hua'na gajese'gacuabi:

—¡Ja'nca yo'oñu! cahuë.

Cajëenna, ba ira ëja bain venticuatrocuabi gugurini rëanni, mai Ëjaguë carajeiye beoye ba'iguëna, baguëni ai bojojën baë'ë.

6

Los siete sellos

1 Ja'nrëbi, Riusu Mamaquë, mai gu'a jucha ro'ire junni tonni go'ya raisi'quëbi së'queni tayosirute te'erute ancoguëna, ëñahuë yë'ë. Ancoguëna, ba gajese'ga ba'i hua'na te'eguëbi:

¡Raijë'ën! cabi.

2 Caguëna, yë'ëbi sani ëñato, caballo hua'guë po-jeiguë ba'iguëna, bainguëbi tuiguë, chao perebëte ze'enguë raji'i. Rani, ëja bain marote baguëna insijëenna, ai ta'yeyeiye ba'iguëbi ba je'ore huaiguë saji'i.

3 Saiguëna, ja'nrëbi, Riusu Mamaquëbi, samu ba'i së'queni tayosirute ancoguëna, ja'anru ba'i hua'guë samu ba'iguëbi:

—¡Raijë'ën! caguëna, achahuë yë'ë.

⁴ Achani, ja'nrebi ëñato, yequë caballo hua'guë majeiñereba ba'iguëbi raji'i. Raiguëna, jai guerra hua hua'tire ba tuiguëna insihuë. Insijëن, Më'ë yua si'a yija bainna sani bacua yua sa'ñeña huani senjoja'bë caguë, bacuani sa'ñeña je'o ba güesejë'ën, cahuë.

⁵ Cajëнna, ja'nrebi, Riusu Mamaquëbi samute ba'i së'queni tayosirute ancoguëna, ja'anru ba'i hua'guë samute ba'iguëbi:

—¡Raijë'ën! caguëna, achahuë yë'ë.

Achani, ja'nrebi, ëñato, yequë caballo hua'guë zijequë ba'iguëbi raji'i. Raiguëna, ba tuiguëbi aon reo macare ze'enguë bají'i.

⁶ Ja'nca ze'enguëna, yequëbi yua gajese'ga ba'i hua'na jobo ba'iyé'ru coca cani achobi:

—Trigo aonre coye yëtoca, te'e kilo yua te'e denario so'core ro'ijë'ën. Cebada aonre coye yëtoca, samute kilo te'e denario so'core ro'ijë'ën. Hui'yabe, bisi ëye jo'cha, ja'anre huesoye beoye ba'ijë'ën, cani achobi, aon gu'ana ju'iñe quëase'e sëani.

⁷ Cani achoguëna, ja'nrebi, Riusu Mamaquëbi gajese'ga ba'i së'queni tayosirute ancoguëna, ja'anru ba'i hua'guë gajese'ga ba'iguëbi:

—¡Raijë'ën! caguëna, achahuë yë'ë.

⁸ Achani, ja'nrebi ëñato, yequë caballo hua'guë, mini huesësi'quëbi raji'i. Raiguëna, ba tuiguëbi Junni Huesësi'quë hue'ebi. Junni huesësi'cuabi baguë yo'je be'tejën raë'ë. Raijëнna, bacuani guansejëن cahuë:

—Mësacua yua yija re'otona sani, bain hua'na, gajese'ga parte ba'i jubëni huani senjojë'ën.

Guerra hua hua'tibi, aon gu'ayebi, raubi, airu hua'i hua'na naconi, ja'anbi bacuani huani senjojë'en, guansejën cahuë.

⁹ Cajënnna, ja'nrebi, Riusu Mamaquëbi te'e ëntë sara ba'i së'queni tayosirute ancoguëna, misabë yijacuana ëñato, Riusu bainreba huani senjos'i'cua bacua recoñoa baë'ë. Riusu cocarebare, Riusu ba'iyete, ja'anre quëani achojën ba'isi'cuare sëani, bainbi bacuani huani senjohuë.

¹⁰ Ja'nca huani senjorena, bacuabi yua Riusuni si'a jëja senni achahuë:

—Ëjaguë Riusu Ta'yejeiyereba ba'iguë, jucha beoguë, te'e ruiñe ba'iguë, më'ëni coca señë. Ro bainbi yëquënaní huani senjorena, ¿më'ë quejeito bacuani bënni senjoguë'ne? ¿Quejei zoe yuta ejoguë'ne? senni achahuë.

¹¹ Senni achajënnna, pojei cañate bacuana insini, ën cocare bacuani quëahuë:

—Yuta rëño ñësebë se'ga oiyé beoye ejojën ba'ijë'en. Mësacua yua huani senjos'i'cua ba'ijënnna, yequëcua mësacua bain Riusuni te'e concua, bacuabi güina'ru huani senjos'i'cua ba'ija'cua'ë. Bacua ju'inja'ñe yua Riusu cuencuese'e sëani, ja'anrën tëca ejojën ba'ijë'en, quëahuë.

¹² Quëajënnna, Riusu Mamaquëbi te'e ëntë sara te'eyo së'queni tayosirute ancoguëna, queruna ëñato, yija re'otobi ai jëja ñu'cuebi. Ënsëguëbi na'i raoguë, zijkei can'ru runji'i. Ñañaguëbi zie can'ru ba'iyé majequë runji'i.

¹³ Ma'chocoan'ga guënamë re'otore së'ijëen, yijana tonni carajaë'ë. Juinja higo uncue jëja tutubi tonni senjoñe'ru, tonni carajaë'ë.

14 Guënamë re'oto si'a re'oto yua te'e jëana a'nqueni saoni carajaji'i. Si'a cubéan, si'a jubooan, yua quë'ñeni senjose'e bají'i.

15 Ja'nca ba'iguëna, si'a yija re'oto ejá bain, bain ta'yejeiye ejacua, soldado ta'yejeiye ejacua, bonse ejacua, jëja bacua, yo'o yo'oye zeansi'cua, preso etosi'cua, si'acuabi huaji yëjën, cu re'oto gata go-jeñana cacani gatihuë.

16 Gatini, gata re'otona coca güijën cahuë:

—Yëquënaná tonni ta'pijë'ën. Riusu yua baguë jëja guëna seihuëte ñu'iguëbi yëquënaní ëñama'ija'guë cajën, baguë Mamaquëbi yëquënaní bënni senjoma'ija'guë cajën, ja'nca tonni ta'pijë'ën, senni achajën ba'iyë bacua.

17 Bacua si'a jëja bënni senjojei umuguse yuara ti'anse'e sëani, ¿jarocuabi nëcani ènseye poreye'ne? güijën cahuë.

7

Los señalados de las tribus de Israel

1 Ja'nrébi, yija ca'ncoña, gajese'ga ca'ncoñana èñato, guënamë re'oto yo'o con hua'na gajese'gacuabi nëcahuë. Gajese'ga ca'ncoñabi tutu èaye ba'iguëna, guënamë re'oto yo'o con hua'nabi të'hueni ènsehuë. Yija, jai ziaya, si'a sunqui, ja'anna tutuye beoye ba'ijë'ën cajën, tuture të'hueni ènsehuë.

2 Ènsejëenna, yequë yo'o con hua'guëbi ènsëguë etajei ca'ncobi mëiguëna, èñahuë yë'ë. Mai ta'yejeiye Èjaguë së'que maca, ja'anre babi. Ja'nca baguëbi yua ba yo'o con hua'na gajese'gacua, yijana, jai ziayana ja'si yo'oye porecua,

3 ja'ancuani si'a jëja guanseguë cabi:

—Mësacua yua yija, jai ziaya, si'a sunqui, ja'anre yuta ja'siye saoma'ijé'ën. Ru'ru, mai Riusu bain-reba baguëre concuani bacua të'ribëanna së'queye ba'iji, guanseguë cabi.

⁴ Caguëna, ja'nrebi, Israel bain jubëan si'a jubëan ba'icuabi cuencueni së'quesi'cua ba'ijënnna, bacua número cuencuese'ere achahuë yë'ë. Ciento cuarenta y cuatro mil yua së'quesi'cua baë'ë.

⁵ Judá jubë së'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Rubén jubë së'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Gad jubë së'quesi'cua yua doce mil baë'ë.

⁶ Aser jubë së'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Nef-talí jubë së'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Manasés jubë së'quesi'cua yua doce mil baë'ë.

⁷ Simeón jubë së'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Leví jubë së'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Isacar jubë së'quesi'cua yua doce mil baë'ë.

⁸ Zabulón jubë së'quesi'cua yua doce mil baë'ë. José jubë së'quesi'cua yua doce mil baë'ë. Benjamín jubë së'quesi'cua yua doce mil baë'ë.

La multitud vestida de blanco

⁹ Ja'nca ba'ijënnna, ja'nrebi, queruna ëñato, yequëcua, ai ba'i jubë bain baë'ë. Bacua númerote ai ëama'iñiereba cuencueye poremaë'ë. Si'a yija re'otoña ba'icua, si'a bain jubëan ba'icua, si'a re'oto bain tin coca cacua, si'a te'e huë'e bain ba'icua, ja'an baë'ë. Ja'nca ba'icuabi Riusu jëja guëna seihiüe, baguë Mamaquë ba'iru, ja'anrute nëcajën, pojei cañara ju'ijen, ju'care bajën,

¹⁰ si'a jëja te'e cani achohuë:
Mai Ëjaguë Riusu yua baguë jëja guëna seihiüete
ñu'iguë, baguë Mamaquë, mai gu'a jucha

ro'ire junni tonni go'ya raisi'que'ga, bacua
se'gabi bainre tēani baye poreyë, cani
achohuë.

11 Cani achojënna, anje hua'na si'acuabi, Riusu
jëja guëna seihuë të'ijeiyé, ba ira ëja bain të'ijeiyé, ba
gajese'ga ba'i hua'na të'ijeiyé nëcajën, yua Riusu jëja
guëna seihuë ja'anrëna gugurini rëanni, baguëni
bojojën,

12 baguëni cahuë:

¡Ja'nca yo'oye poreyë!

Mai Ëjaguë Riusuni re'oye cajën bojoñu.

Baguë go'sijeiyé ba'iye ai ba'iye ai re'oye cañu.

Baguë masiyete ai ro'tajën baguëni bojojën bañu.

¡Ja'nca yo'oñuni! cahuë.

13 Cajënna, ja'nrébi, ira ëja bain ba'icua te'eguëbi
yë'ëni coca senni achabi:

—¿Ja'an bain pojei caña ju'icua, gue bain'ne?
¿Jarobi ti'anre'ne? senni achabi.

14 Senni achaguëna, yë'ëbi:

—Më'ëbi masiyë, ëjaguë, sehuohuë yë'ë.

Sehuoguëna, baguë quëabi:

—Yua si'a re'oto carajeirën ba'iguëna, bainbi ai
ba'iye ai ja'siye ai yo'oñenna, Riusubi ja'ancuani
tēani babi. Bacua caña yua si'si caña ba'iguëna,
Riusu Mamaquë, baguë zie jañuni tonse'ena
zoajënna, pojei caña re'oye zoasi cañara runji'i.

15 Ja'nca ba'icuabi Riusu jëja guëna seihuëna
ti'ansi'cua ba'iyë.

Riusu huë'ere ba'ijën, Riusu yo'ore jo'caye beoye
conjën, na'ijaijën ñatajaijën ba'iyë.

Ba'ijënna, ta'yeyeiyé Ëjaguë Riusubi bacua naconi
jo'caye beoye si'arën ba'iguë, bacuani ai
oiguë conguë ba'iji.

16 Ja'nca conguëna, bacua yua se'e aon gu'ana ju'inma'iñë.

Gare se'e oco ëana ju'inma'iñë.

Bacua yua gare se'e gue ënsë uye beoye ba'iyë.

Gare se'e ja'su ju'iñë beoye ba'iyë.

17 Riusu Mamaquëbi Riusu jëja guëna seihuë ba'irute ba'iguëbi yua oveja hua'nani conni cuiraye'ru bacuani re'oye conni cuiraji.

Ja'nca conguëbi bacuare saguë, bain huajëreba huajë oco gojeña, bacua uncuye ba'iruanre bacuani ëñoji.

Ëñoguëna, Riusu'ga bacua oijën zëse'e beoru zoani gare tënoji.

Ja'nca tëñoguëna, gare se'e oiyé beoye ba'iyë bacua, quëabi ba ira ëja bainguë.

8

El séptimo sello y el incensario de oro

1 Ja'nrëbi, Riusu Mamaquëbi ba te'e ëntë sara samu ba'i së'queni tayosirute ancoguëna, Riusu ba'i jobo si'a jobobi jobo hora ba'iyé yua caye beoye baë'ë.

2 Ba'ijëenna, ja'nrëbi, anje hua'na te'e ëntë sara samucuabi Riusu jëja guëna seihuë ja'anrëte ba'ijëenna, conetahuëan te'e ëntë sara samuhuëanre bacuana insihuë.

3 Ja'nrëbi, yequë anje yua zoa curi ro'rohuëte baguëbi yua misabë ca'ncona nëcani baj'i. Ba'iguëna, ma'ña guënje re'co ai ba'iyete baguëna insihuë, si'a Riusu bainreba ujaye naconi ca'nquese'ere. Insijëenna, anjebi bacua ujajën ba'iyé naconi ca'nqueni, ba misabë, zoa curi

misabë Riusu jëja guëna seihuë ja'anréte ba'iguëna, ja'anruna tëoni jumubi.

⁴ Ja'nca jumuguë, ma'ñia guënje re'co yua Riusu bainreba ujaye naconi ca'nqueguë, ba picore mëoguëna, Riusubi ëñani bojobi.

⁵ Bojoguëna, ja'nrëbi, anjebi ba misabë toare inni, ba ro'rohuëna bu'iye ayani, yija re'otona senjoni tonbi. Tonguëna, mëjobi ai guruye ai jëja achobi. Mëjo jue'neñe'ga ai jëja achobi. Yija'ga ai jëja ñu'cuebi.

Las trompetas

⁶ Ja'nrëbi, te'e ëntë sara samu anje hua'na bacua te'e ëntë sara samu conetahuëanre bajën, bahuëanre jui bi'rahuë.

⁷ Te'e anje ru'ru juiguëbi baguë conetate juiguëna, ja'nrëbi, oco garase'e, toa, zie, ja'an naconi ca'nques'e yua oco to'iñe'ru tonji'i. To'inguëna, si'a yija samute macaña ba'iye te'e ru'ru uni si'abi. Si'a sunquiñëa samute macaña ba'iye te'e ru'ru uni si'abi. Si'a tayahuéan beoru uni si'abi.

⁸ Ja'nrëbi, yequë anje samu ba'iguëbi baguë conetate juiguëna, ja'nrëbi, ai ba'i cubë toa zëinse'e'ru ba'iye yua jai ziayana senjoni rëose'e bají'i.

⁹ Ja'nca ba'iguëna, si'a ziaya samute macaña ba'iye te'e ru'ru yua zie'ru runji'i. Ziaya hua'i hua'na samute macaña ba'iye te'e ñësebë ba'icuabi junni huesëni carajaë'ë. Jai ziaya yoguan samute macaña ba'iye te'e ñësebë ba'iye yua huesëni cara-jaji'i.

10 Ja'nrëbi, yequë anje samute ba'iguëbi baguë conetate juiguëna, ja'nrëbi, ma'choco ai ba'ico guënamë së'icobi jai toa tēcabë zëinse'e'ru yijana to'in meji'i. Ziayaña, oco gojeña, samute macaña ba'eye te'e ru'ru ba'iyena to'in meji'i.

11 Ja'an ma'choco yua Bu'jusinë hue'ebi. Ja'nca hue'eguëna, ziayaña, oco gojeña samute macaña ba'eye te'e ru'ru ba'eye yua bu'ju re'co'ru runji'i. Ruinguëna, ai sënje re'co sëani, ai ba'i jubë bainbi uncuni junni huesëhuë.

12 Ja'nrëbi, yequë anje gajese'ga ba'iguëbi baguë conetate juiguëna, ënsëguë yua samute macaña ba'eye te'e ru'ru ba'eye yua te'e jëana na'i raobi. Ba miañe yua samute macaña ba'eye te'e ru'ru ba'eye'ru ta'yejeiye miamaji'i. Umuguse, ñami, ja'an yua güina'ru ta'yejeiye miamaji'i.

13 Ja'nrëbi, guënamë re'otona ëñato, bain huihuebi jobo re'oto ganhuaguë baj'i'i. Ja'nca ba'iguëbi ai jëja achoguë cabi:

—¡Yija ba'icuare ai huani jo'caye ba'iji! ¡Yeque anje sanhuë samutecuabi coneta juijënnä, gu'aye se'ga, gu'aye se'ga ba'iji bainre! achoguë cabi.

9

1 Ja'nrëbi, yequë anje, te'e ëntë sara ba'iguëbi baguë conetate juiguëna, yuara yequë ma'choco guënamë re'otona së'iguëbi yijana to'in meji'i. To'in megüëna, ba rëi goje anco ëjaguëre ba ma'chocote re'huahuë.

2 Re'huajënnä, baguë yua ba rëi gojere ancoguëna, ai ba'i picobëbi huëji'i. Jai toabo huëiyeru huëni, ënsëguëte na'oni, si'a re'oto pico huëni, na'ini huesëbi.

³ Ja'nca huesëguëna, ja'nrëbi, bu'nsu hua'nabi ba picobi yijana toën'ë. Ja'nca to'inni ba'ijëن, buni hua'na totaye'ru bainni totaye porehuë.

⁴ Porejënnä, Riusu anje hua'nabi bacuani coca cajën guansehuë:

—Tayahuëän, juinja sahuaña, sunquiñëa, ja'anre gu'aye yo'oma'ijë'en. Bain hua'na, Riusu së'quema'isi'cua, të'ribëna së'quema'isi'cua, ja'ancua se'gani ja'si yo'ojaijë'en, cajën guansehuë.

⁵ Te'e ëntë sara ñañaguëanbi bainni ja'si yo'oye porehuë. Bainni huani senjomae'ë. Bacua totayebi bainni ja'si yo'ojëن baë'ë. Buni totaye'ru totajëن, bainni ai ba'iyé ai ja'si yo'ohuë.

⁶ Ja'nca totajënnä, ja'anrën ti'anguëna, bainbi Junni huesëja'ma cacuata'an, junni huesëye beoye ba'iya'cua'ë. Bacua junni huesëyete cu'ecuata'an, junni huesëye gare porema'ija'cua'ë.

⁷ Ba bu'nsu hua'nare cato, yua caballo hua'na guerra huaye re'huasi'cua ba'iyé'ru ñohuë. Zoa curi maroan ba'iyé'ru yua bacua sinjobëanre tuji'i. Bacua zia yua bain zia ba'iyé'ru ñohuë.

⁸ Bacua raña yua romi hua'na rañaba ba'iyé'ru bahuë. Bacua gunjiñëa yua airu yai gunji'ru ba'iyé bahuë.

⁹ Bacua hua'i so'co yua guëna so'co ba'iyé'ru bacua coribate bahuë. Bacua ganhua cabëanbi ganhuato, yua ai ba'i jubë caballo hua'na guerra hua yoguan ai besa saye'ru achohuë.

¹⁰ Bacua incoñoare cato, buni incoñoa'ru ba'iyé bahuë. Bacua inco na'mibi bainre totato, te'e ëntë sara ñañaguëan bainni ja'si yo'oye porehuë.

¹¹ Bacua ta'yejeiye ejaguë yua ba anje hua'guë, ba rëi goje ejaguë, ja'anguëbi ba'iji. Hebreo co-

cabi cato, Abadón hue'eji. Griego cocabi Apolión hue'eji.

¹² Yureca, ru'ru huani jo'case'e yua si'ase'e ba'iji. Yuta samu huani jo'caye caraji.

¹³ Ja'nërëbi, yequë anje te'e ëntë sara te'e ba'iguëbi baguë conetate juiguëna, Riusu zoa curi misabëna achato, ba gajese'ga cachoñëa ba'irubi

¹⁴ ba anje te'e ëntë sara te'e ba'iguë, coneta baguë, ja'anguëni coca cani achobi:

—Anje hua'na gajese'gacuabi ba jai ziaya Eufrates casiya, ja'an ziaya yëruhuate preso gueonsi'cua ba'iyë. Ja'nca ba'ijënnä, bacuare jo'chini etojë'ën, cani achobi.

¹⁵ Ja'nca cani achoguëna, ba anje hua'na yua bacua etojai umuguse, bacua etojai ñañaguë, bacua etojai tëcahuë, ja'an etojairënenrë ëjojëen ba'icuare sëani, yurera si'a bain samute macaña ba'ije te'e ru'ru huani senjojë'ën caguë, bacuare etobi.

¹⁶ Etoguëna, bacua soldado hua'na caballo tucuare cuencuejënnä, bacua númerote achahuë yë'ë. Samu cien millonbi guerra huajën saë'ë.

¹⁷ Ja'nca saiijënnä, yë'ëbi guënamë toya ëñahuë. Ba caballo tuicua yua guëna canre bacua coribana ta'yesi'cua baë'ë. Bacua guëna canre cato, toa'ru majeiñe, azurujeiye, së'ñojeiñe, ja'an'ru baj'i'i. Caballo hua'na'ga bacua sinjobë yua airu yai sinjobë sa'ñesi'cua ba'ijënnä, toa, pico, ju'ju sëñe, ja'anre bacua yi'obobi sëcojënnä saë'ë.

¹⁸ Ja'nca sëcojënnä, toa, pico, ju'ju sëñe, ja'anre samute raure bainna uanjënnä, samute macaña ba'ije te'e ru'ru bain ru'ru huani senjohuë.

19 Bacua yi'obobi huani senjojën, bacua inco na'mi'ga ja'anbi bainni ai ja'si yo'ohuë. Bacua incoyore cato, aña hua'na ba'iye'ru baë'ë. Aña sinjo re'huani, bainni cuncujën, ja'si yo'ohuë. Ja'nca bainre huani senjohuë.

20 Huani senjojënnä, bain hua'na huaima'isi'cua, ba rauna ju'inma'isi'cua, ja'ancuabi bacua gu'a juchare yo'oye gare jo'camaë'ë. Bacua gu'a huati hua'ini bojoye jo'camaë'ë. Bacua imageñña te'ntose'e, zoa curi, plata, bronce, gata, sunqui, ja'anbi te'ntose'e, ñaco ñañañe, ganjo achaye, güëonbi ganiñe, ja'an porema'íñereta'an, bacuabi yuta bacua imageñana gugurini rëañe gare jo'camaë'ë.

21 Bacua gu'a jucha yo'oye, bainre huani senjoñe, éco toya ñañañe, yai bain yo'oye'ru yo'oye, émëcua romicua sa'ñeña yahue bani a'ta yo'oye, bonsere jiañe, ja'anre yo'oye gare jo'camaë'ë.

10

El ángel con el rollito escrito

1 Ja'nrébi, güënamë re'otona ñato, anje hua'guë ai ta'yejeiye jéja baguëbi picobéja'an gaje raji'i. Ra'ña mequé yua baguë sinjobë émëje'en rej'i'i. Baguë zia yua énséguë ma'ñoñe'ru miabi. Baguë güeoña yua toa zéinsi güeoña baj'i'i.

2 Ja'nca ba'iguëbi uti pëbë choa pëbë ancose'ere baguë, gajebi. Gajeni, baguë jéja güëonbi jai ziayana nécaguë, baguë ari güëonbi yijana nécabi.

3 Nëcani ja'nrébi, airu yai güiye'ru ai jéja cani achobi. Cani achoguëna, ja'nrébi mëjo gurucua te'e éntë sara samucuabi coca guruni achohuë.

⁴ Ja'ncá guruni achojënná, ba te'e ëntë sara samucua coca guruse'ere utina toya bi'rahuë yë'ë. Toya bi'raguëna, guënamë re'otobi yë'ëni coca cani achobi:

—Mëjo gurucua ba te'e ëntë sara samucua bacua coca guruse'ere toyama'ijé'ën. Ja'anre yahueñu, cani achobi.

⁵ Cani achoguëna, ja'nrébi, ba anje hua'guë jai ziaya, yija nëcaguëbi baguë jëja ëntë sarare ëmëje'ena huëani,

⁶ mai ta'yejeiye Ëjaguë Riusu, carajeiye beoye ba'iguë, si'a yija, si'a ziaya, si'a baruan ba'i hua'na, si'ayete re'huani jo'casí'quë, ja'anguëni si'a jëja ujaguë cabi:

—Quë'rë zoe ejoma'iñu.

⁷ Anje hua'guë te'e ëntë sara samu ba'iguëbi baguë conetate juija'guë. Juiguëna, më'ë yahue masini cuencuese'e, më'ë ira conjën raosi'cuani ëñoni jo'case'e, carajeirën ba'ija'ye, ja'anre yurera yo'oni ëñojë'ën, Taita, ujaguë cabi.

⁸ Caguëna, ja'nrébi, guënamë re'otobi yë'ëni se'e cani achobi:

—Ba anje hua'guë jai ziaya, yija nëcaguëna sani, baguë uti pëbë ancose'ere baguëna cojë'ën, cani achobi.

⁹ Cani achoguëna, yë'ë yua ba anjena sani, baguë uti pëbë insiye sen'ë. Senguëna, baguë yua yë'ëni coca cabi:

—Yë'ë pëbëte coni ainjë'ën. O'a baya hua'i sëñe'ru hua'i sëñeta'an, më'ëbi rëonni tëjiguëna, ai sënjeñé ba'ija'guë'bi, caguë quëabi.

¹⁰ Quëaguëna, ba uti pëbëte anjena coni aëñ'ë. Ainguëna, yë'ë yi'obote ba'iguë, o'a baya hua'i

sëñe'ru ai hua'i sënbi. Ja'nrébi, rëonni tëjini, ai sënje yacahuë baye'ru runji'i.

¹¹ Ruinguëna, ja'nrébi, anje sanhuëbi yë'ëni ñaca yihuojën cahuë:

—Riusu cocarebare yua se'e bainni quëani achojaijë'en. Bain jubéan ba'eye, tin bain ba'eye, si'a re'oto coca cacua ba'eye, rey ejacua ba'eye, ja'ancua ba'iyete ai ba'eye bainni quëani achojaijë'en, cahuë.

11

Los dos testigos

¹ Cani ja'nrébi, cuencue tëcabëte inni, yë'ëna insini cahuë:

—Huëni, Riusu huë'ena sani, ba huë'ere cuencuejë'en. Si'a huë'ë, misabë, baru gugurini rëincua, ja'anre cuencuejë'en.

² Huë'e hue'se ca'ncore cuencuema'ijë'en, si'a gu'a bain ba'ija'ru sëani. Bacua yua si'a re'oto bainbi rani, Riusu huë'e jobo Jerusalén casi jobore ai gu'a hui'ya taonni huesoja'cua'ë. Cuarenta y dos ñañaguëanbi ba'ijen, ja'nca yo'oja'cua'ë.

³ Yo'ojenna, yë'ë ëñoñete ëñani quëani achojaicua, samucua, costal caña ju'icua, bacuare cuencueni saoyë. Mil doscientos sesenta umuguseñabi ja'nca ju'ijen, yë'ë cocare quëani achojën ba'ijaë'ë, cahuë.

⁴ Ja'an samucua yua ba samu olivoñëa, ba samu majahuë se'nquehuëan, ja'an ba'iyë. Mai Ëjaguë Riusu yijare re'huani jo'casi'quë, ja'anguë naconi ba'iyë.

⁵ Je'o bacuabi bacuani ja'si yo'oye ro'tatoca, toare sëcojën, bacuani ëoni si'ayë. Bacuani ja'si

yo'oye ro'tacua yua ja'ncara'ru huani senjosi'cua ba'iyë.

⁶ Ja'an samucuabi yëtoca, mai quëani achojai umuguseñabi ocoye beoye ba'i ja'guë cajën, oco ca'niñete tëhuoni ënseye poreyë. Ziayañare'ga ziere re'huaye poreyë. Si'a raure bacua yëse'e'ru bainni uañe poreyë bacua.

⁷ Ja'nrëbi, Riusu cocarebare quëani achoni tëjjëenna, ba gu'aguëreba, ba rëi gojera ba'iguëbi yua ba gojebi eta mëni, ba samucuani je'o baguë, bacuani huani senjoji.

⁸ Huani senjoguëna, ju'insi'cuabi ba jai huë'e jobo ma'are uën'ë. Recoyo cocabi cato, Sodoma, Egipto, ja'an casi jobo, mai Ëjaguë crusu sa'cahuëna reosiru, ja'an ba'iji.

⁹ Ju'insi'cuabi uinjëenna, si'a bain jubëan, si'a tin coca cacua si'a re'oto bain, ja'an ba'icuabi samute umuguseña jobo, bacuani quëquësi ñacobi jia'nani ëñañë. Yequëcuabi bacuare tañe ro'tatoca, ënseyë.

¹⁰ Ba samucuabi Riusu cocarebare quëani achojëenna, si'a yija bainbi recoyo ai sa'ntijën ai oisi'cua baë'ë. Ja'nca sëani, bacua ju'inse'ere bojöjen, fiesta yo'ojën, bonsere sa'ñeña ro insijën ba'iyë.

¹¹ Ja'nrëbi, samute umuguseña jobo ba'iguëna, Riusubi bacuana sëconi saoguëna, bacuabi go'ya rani nëcahuë. Ja'nca nëcajëenna, si'a bain ëñacuabi ai quëquë huesësi'cua baë'ë.

¹² Ba'ijëenna, guënamë re'otobi go'ya raisi'cuani ai jëja coca cani achobi:

—Ënjo'onna mëijië'ën, cani achobi.

Cani achoguëna, je'o bacuabi ëñajëenna, ba samu-

cuabi pico can naconi guënamë re'otona më'ë.

¹³ Mëijëenna, ja'ansirën yijabi ai jëja ñu'cuebi. Ñu'cueguëna, huë'e jobo décima parte ba'iyebi tantani si'abi. Bain hua'na siete mil ba'icuabi, yija ñu'cueguëna, huajë junni carajaë'ë. Junni carajatena, bain ba'ijen ju'inma'isi'cuabi ai quëquë huesesi'cua, guënamë re'otona ëñani, Riusu ta'yejeiye ñjaguë ba'iyé cahuë.

¹⁴ Yureca, samu ba'iyé huani jo'case'e yure si'ase'e ba'iji. Yuta te'e huani jo'caye caraji.

La séptima trompeta

¹⁵ Ja'nreëbi, anje hua'guë, te'e ëntë sara samu ba'iguëbi baguë conetate juiguëna, guënamë re'oto ba'icuabi ai jëja cani achohuë:

Yureca, mai ñjaguë Riusubi, baguë Raosi'quëreba Ba'iguë, Cristo hue'eguë naconi, bacuabi yua si'a bain ñjacuare quë'ñeni, si'a yijare bajen, carajeiye beoye si'arën guansejën ba'iyë, cani achohuë.

¹⁶ Cani achojëenna, ira ñja bain venticuatrocua, bacua jëja guëna seihuëanre ñu'icuabi yua Riusu guëon na'mina gugurini rëanni, baguëni bojojën,

¹⁷ baguëni cahuë:

Mai quë'rë ta'yejeiye ñjaguë Riusu, ru'rureba ba'isirënbi si'arën ba'iguë, gare carajeiye beoye ba'iguëna, më'ëni bojojën, më'ëni surupa cajen ba'iyë.

Yureca, më'ë ta'yejeiye poreguëbi si'a bainni guanse bi'raguëna, yëquënabi bojojën, më'ëni surupa cayë.

18 Si'a re'oto bainbi bëinjën, më'ëni je'o bacuareta'an, më'ëbi bacuare bënni senjoguë raë'ë.

Bain gu'a juchare ëñaguë, ju'insi'cua ba'icuata'an, bacua bënni senjoñete huo'hueni tonguë raë'ë.

Më'ëre yo'o concua, më'ë ira bain raosi'cua, më'ë bainreba si'acuana më'ë premio bayete huo'hueni insiguë raë'ë.

Ëja bain, yo'o yo'oye zeansi'cua, si'acua më'ë ta'yejeiye ba'iyete si'a recoyo ro'tajën bojöen ba'itoca, yureca më'ë premio bayete bacuana huo'hueni insiyë më'ë, cahuë.

19 Cajëenna, ja'nërëbi, Riusu huë'e guënamë re'oto ba'i huë'e yua ancosi huë'e baji'i. Ba'iguëna, ja'nërëbi, sa'nahuërebana ëñato, Riusu coca jia'nose'e, baguë guanseni jo'casi coca baji'i. Ba'iguëna, ja'nërëbi, mëjo jue'neñe, mëjo guruye, ja'anbi ai jëja yo'oni ai ba'iyé ai achobi. Yija ñu'cueye, oco garase'e ai jëja to'iñe, ja'an'ga baji'i.

12

La mujer y el dragón

1 Ja'nërëbi, mëiñe ëñato, guënamë toya yua yë'ëni ëñose'e baji'i. Romigobi ënsëguë naconi ganosi'co'ru baco'ë. Ñañaguë yua bago tumusi'co baco'ë. Bago maro tuise'e yua si'a sara samu ma'chocoan naconi re'huase'e baji'i.

2 Zinbë ba'igo yua të'ya rai ëaye ba'igore ai ba'iyé ai ja'siguëna, ai yo'ogo ai oigo baco'ë.

3 Ja'nërëbi, yequë guënamë toya ja'ansirën yë'ëni ëñobi. Aña pëquë majequë ai jaiguë'bi baji'i.

Ba'iguëbi te'e ëntë sara samu sinjobëan, si'a sara cachoñëa, ja'anre babi. Te'e ëntë sara samu guëna maroan yua baguë sinjobëanre tuji'i.

⁴ Baguë incobabi yoguë, ma'chocoan guënamë re'otore së'icoan, samute macaña ba'iye te'e ru'ru yijana tonni senjobi. Ja'nca ba'iguëbi ba romigo ba'irute ba'iguë, Bago zinre të'ya raigona, baguëte anza caguë ejobi.

⁵ Ëjoguëna, ëmëguëte të'ya raco'ë. Si'a re'oto bainre ai ba'iye ai bënni senjoguë guanseja'guë, ja'an ba'ija'guëte të'ya raco'ë. Të'ya raigona, Riusu yua baguë jëja guëna seihuëte ñu'iguëbi yua ja'ansirën baguëte tëani, mëani babi.

⁶ Ja'nca baguëna, ba romigobi yua bain beo re'otona huë'huë sani, Riusu re'huacaisiruna gati-jaco'ë. Mil doscientos sesenta umuguseñabi, Riusubi cuiraguëna, bago aonre coni aingo baco'ë.

⁷ Ba'igona, ja'nrëbi, guënamë re'oto ba'icuabi guerra huaye huëohuë. Guënamë re'oto yo'o concua jubë ejaguë Miguel hue'eguë, baguë anje san-huë concua naconi, bacuabi yua aña pëquëni je'o bajën, baguëni guerra huahuë. Huajëenna, aña pëquë, baguëre concua naconi, bacua'ga te'e huahuë.

⁸ Huajëenna, quë'rë jëja bajën, aña pëquë jubëni huani tonhuë. Tonjëenna, guënamë re'oto ba'iru gare beobi aña pëquë.

⁹ Ja'nca beoguë, ru'rureba ba'isirënbi ba'iguë, aña casi'quë, si'a bainre coquesi'quë, Zupai huati, Satanás, ja'an hue'eguëbi ba'iguëna, baguë, baguë coquejën concua naconi, bacuare yua yijana tonni senjohuë.

10 Senjojëenna, ja'nrëbi, guënamë re'otobi ai jëja cani achobi:

Yureca, mai Ta'yejeiye Ëjaguë Riusu, maini tëani baguëbi gare carajeiye beoye mai Ëjaguë'ru si'arën bëaguë ba'iji.

Baguë Cristo Raosi'quëreba ba'iguë'ga baguë na-coni Ëjaguë'ru te'e bëaguë ba'iji.

Ja'nca ba'ijëenna, zupai huatibi Riusuna sani, mai ba'iye, Riusu bainrebare gu'aye caguë, Gu'aye yo'oye se'ga ba'iyë caguë, jo'caye beoye ro coqueguë quëaguëna, baguëte gare yijana tonni senjohuë.

11 Ja'nca senjojëenna, maibi quë'rë ta'yejeiye recoyo jëja bayë. Riusu Mamaquë, mai gu'a jucha ro'ire junni tonni, go'ya raisi'quëbi baguë ziere jañuni tonguëna, bacuabi baguëni si'a recoyo ro'tani, mai Ëjaguë naconi te'e junni tonñu cajën, baguë ba'iyete si'a bainni jo'caye beoye quëani achohuë.

Ja'nca ba'icuabi mai Ëjaguë naconi ta'yejeiye bajën te'e ba'iyë.

12 Ja'nca sëani, guënamë re'oto ba'icua si'acuabi bojojën ba'ijë'ën.

Yija re'oto, jai ziaya re'oto, ja'an ba'icuata'an, mësacuani ai gu'aye cani jo'case'e ba'iji.

Zupai huatibi baguë yure carajeiyete masiguë sëani, yua ai bëinreba bëinguë, mësacuana ai je'o baguë saiji, guënamë re'otobi cani achobi.

13 Ja'nrëbi, aña pëquëbi baguëre yijana sen-jose'ere masini, ba romigo, ëmëguëte të'ya raisi'co, Ja'angoni zeanza caguë, bi'rabi.

14 Bi'raguëna, yua jai huihue ganhua cabëanre romigona insini, bagoni cahuë:

—Bain beo re'otona ganhuago sani gatijé'ën. Aña pëquëbi zeanma'iguëna, Riusu aon insija'yete aingo, samute tëcahuëan jobo barute ba'ijé'ën, cahuë.

15 Cajënnna, aña pëquëbi, Bagote ziayana rëoni huesoza caguë, baguë yi'obobi ai oco cañate güisaní saobi. Ai sao ziaya ba'ije'ru saoguë, romigoni rëo ëaye yo'obi.

16 Yo'oguëna, ba yija ja'anse'ebi a'nqueni, aña pëqué ziaya saose'ere rëonni si'abi. Rëonni si'aguëna, ba ziayabi ro huesëbi.

17-18 Huesëguëna, aña pëquëbi romigoni bëinguë, Yequëcuá bago mamacuani guerra huaza caguë sají'i. Riusu bainreba concua, baguë cocarebare achani yo'ocua, Jesúz ba'iyete quëani achocua, ja'ancuani huaye ro'taguë, jai ziaya yëruhuana sani ejoguë unji'i.

13

Los dos monstruos

1 Uinguëna, ja'nrebi ëñato, yequë gu'aguërebabi jai ziaya sa'nahuëbi eta mëjí'i. Si'a sara cachoñëa, te'e ëntë sara samu sinjobëanre babi. Ëja bain maroan si'a sararoanbi baguë cachoñëare tují'i. Gu'a mamiña toyase'ebi baguë sinjobëanre bají'i. Riusuni gu'aye case'e bají'i.

2 Ja'an ba'i hua'guëni ëñahuë yë'ë. Airu yai hua'guë'ru ba'iguëbi mie guëon ba'ije'ru babi. Ma yai yi'obo baye'ru babi. Ja'nca ba'iguëna, aña pëquëbi baguë ta'yejeiye ejaguëre baguëte re'huani, baguë jëja guëna seihuëna bëaye cabi.

3 Te'e sinjobë yua ja'si nesiru ba'iguëna, huachose'e baji'i. Huachomanica, junni huesëre'abi. Ja'nca huachose'e ba'iguëna, si'a yija bainbi ai èñajën rëinjën, gu'aguërebani te'e conjën bañuni cajën, baguëni te'e zi'inhue.

4 Zi'injën, aña pëquëre'ga bojojën, baguëni gugurini rëanhue. Aña pëquëbi ba gu'a hua'guëre baguë ta'yejeiye ëjaguëre re'huasi'qué sëani, si'a bainbi gu'aguërebani gugurini rëanjën, baguëte bojojën coca cahuë:

—Ja'an hua'guë yua mai ta'yejeiye ëjaguëbi ai jëja baji. ¿Jarocuabi baguëni huaye poreye'ne? cahuë.

5 Cajëenna, ja'nrebi, gu'aguërebabi, Ta'yejeiye ëjaguëre re'huasi'qué sëani, ai jaiguë'bi ba'iyë yë'ë caguë, Riusuni gu'aye caye se'ga ba'iguëbi cuarenta y dos ñañaguëan ëjaguë'ru bëaye poreguë baji'i.

6 Ja'nca yo'oguë baji'i. Riusu, baguë ta'yejeiye ba'iyë, guënamë re'oto ba'icua, baguë bainreba si'acuare gu'aye caza caguë, ja'anre yo'oni jëhuaguë baji'i.

7 Ja'nca ba'iguëbi Riusu bainreba ba'icuani guerra huayebi huesoni senjoñe poreguë baji'i. Si'a bain jubëan, si'a bain tin coca cacua, si'a re'oto bainre guanseye poreguë baji'i.

8 Ba'iguëna, si'a yija bainbi baguëni gugurini rëanni bojohue. Bacua mamiña yua ru'rureba ba'isirëen, ja'anré, ba Riusu Zin, baguë uti pëbë, si'arën ba'icua quëa pëbë, bacua mami yua ja'anruna toyani jo'cama'ise'e ba'itoca, bacuabi ba gu'aguërebani gugurini rëanni bojohue.

9 Ganjo bacuabi ñen cocare achani ye'yeja'bë.

10 Preso zeanja'ñe cuencuesi'cuabi preso zeansi'cua ba'ija'cua'ë.

Guerra hua hua'tibi huani senjoja'ñe cuencuesi'cuabi guerra hua hua'tibi huani senjosi'cua ba'ija'cua'ë.

Ja'nca ba'ija'cua sëani, Riusu bainrebabi baguëni gare jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën, baguë tëani baja'yete ëjoye bayë.

11 Ja'nrëbi, se'e eñato, yequë gu'a hua'guëbi yija sa'nuahuëbi eta mëji'i. Samu cachoñëa, oveja zin ca-choñëa'ru ba'ije baguë, aña pëquë térëye'ru térëguë cabi.

12 Yequë gu'a hua'guëbi ba'iguëna, baguë ta'yejeiye ëjaguë ba'ije'ru si'a bainni güina'ru guanseguë baj'i. Ba hua'guë ja'si nesiru huachose'e sëani, mësacua yua baguëni gugurini rëanni bojojën ba'ijë'ën caguëna, ja'nca yo'ohuë.

13 Gu'a hua'guë yijabi eta mëisi'quëbi ai ta'yejeiye yo'oni eñoguëna, bainbi ai eñajën rën'ë. Toare guënamë re'otobi gachoni eñonoñe'ga yo'obi baguë.

14 Ja'nca yo'oguë, yequë gu'a hua'guëbi ba'iguëna, yija ba'icuani ai coqueye guenseguë baj'i. Ja'an hua'guë yua guerra hua hua'tibi sinjobëna huaisi'quëta'an, go'ya raj'i. Ja'nca sëani, mësacua yua baguë ba'ije'ru imangenre te'ntoni nëconi bajë'ën, coqueguë guansebi. Guanseguëna, bacuabi baguë ba'ije'ru imangenre te'ntoni nëcohüë.

15 Nëcojëenna, gu'a hua'guë yijabi eta mëisi'quëbi ba imangen sëcoguëna, imagen se'gabi yi'eni coca ca bi'rabi:

—Si'acua yua yë'ëni gugurini rëanni bojojën ba'ijë'ën, guanseguë cabi.

Cani, bainbi gugurini rëanma'itoca, bacuare huani senjoñe guansebi.

¹⁶ Ja'nrëbi, si'a bain, jëja bacua, jëja beocua, bonse bacua, bonse beo hua'na, preso zeansi'cua, preso zeanma'isi'cua, si'acuare choini, bacua jëja ëntë sara o bacua të'ribë, ja'anruna baguë toyayete së'queye guansebi.

¹⁷ Guansegüëna, bainbi gu'a hua'guë mami o baguë número, ja'anre toyani së'quese'e beotoca, bonse coye, bonse insiye ja'anre yo'oye porema'iñë.

¹⁸ Ja'an númerote masiye yëtoca, ai ba'iye ro'tani masiye bayë. Ja'an masicuabi ba gu'a hua'guë númerote cuencueni, baguë ba'iyete masija'bë cayë. Baguë número yua seiscientos sesenta y seis sëani, bainbi cuencueye poreyë.

14

El canto de los 144,000

¹ Ja'nrëbi, que cubë, Jerusalén ba'iye, ja'an cubëna ñato, Riusu Mamaquëbi huajëguë nëcabí. Baguë bainreba, 144,000 ba'icua, baguë mami, baguë Taita mami bacua të'ribëanna toyani së'quesi'cua, bacuabi baguë naconi te'e nëcahuë.

² Ja'nrëbi, guënamë re'otona achato, arpa huaicuabi ai re'oye achoye arpa huaijën gantahuë. Ai sao ziaya achoye'ru ba'ijën, mëjo jëja cueye'ru achojën, bacua arpate huaijën, re'oye achoye gantajën baë'ë.

³ Riusu jëjauë mami o baguë número, ja'a guëna seihuë, gajese'ga ba'i hua'na ba'iru, ira ëja bain

ba'iru, ja'anrute ba'ijëñ, bacua mame coca gantajëñ baë'ë. Gantajëñ ba'ijënnä, ba 144.000 ba'icua, yijabi tëani quë'ñeni mame re'huasi'cua sëani, ja'ancua se'gabi ba gantayete ye'yeye porehuë.

⁴ Ja'ancua yua romi pa'roma'isi'cua, si'si recoyo beocua, gu'a jucha gare yo'oye beoye baë'ë. Ja'nca ba'icuabi Riusu Mamaquë sairuan, si'aruanna te'e conni saiyyë. Bacuabi Riusuni, baguë Mamaquëni, bacuani ru'rureba si'a recoyo ro'tajëñ ba'isi'cua sëani, Riusu ru'ru tëani basi'cua baë'ë.

⁵ Gare coqueye beoye ba'ijëñ, gare jucha yo'oye beoye ba'ijëñ, si'si ëñomajëñ baë'ë.

Los mensajes de los tres ángeles

⁶ Ja'nrébi, guënamë re'otona ëñato, yequë anje hua'guëbi jobo ca'ncore ganhuaguë bají'i. Ja'nca ba'iguëbi Riusu cocareba carajeiye beoye ba'iyete quëani achoguë, si'a bain yijare ba'icua, si'a re'oto bain, si'a bain tin coca cacua, ja'ancuabi te'e ruiñe achaja'bë caguë,

⁷ si'a jëja coca quëani achobi:

—Riusuni ai ruiñe ëñajëñ, baguë ta'yejeiye ba'iyete ai bojojëñ cani achojëñ ba'ijë'ën, yurera baguë bënni senjorëñ ti'anse'e sëani. Baguë yua guënamë re'oto, yija re'oto, jai ziaya re'oto, si'a oco etaruan, ja'anre re'huani jo'casi'quëre sëani, baguëni gugurini, baguëni si'a recoyo bojojëñ ba'ijë'ën, quëani achobi.

⁸ Quëani achoguëna, ja'nrébi, yequë anje hua'guë samu ba'iguëbi ganhua rani, coca quëani achobi:

—Ba jai huë'e jobo Babilonia casi jobo yua huesëni carajaji'i. Gare carajaji'i. Ba jobo bainbi bacua jo'cha yua si'a re'oto bainni uncuajëñ,

bacuare güebojën, bacua naconi gu'a juchare a'ta yo'o güesehuë, quëani achobi.

⁹ Quëani achoguëna, ja'nrëbi, yequë anje hua'guë, samute ba'iguëbi ganhua rani, coca quëani achobi:

—Si'a bain yua ba gu'a hua'guëni gugurini rëancua, baguë imagen te'ntose'ena gugurini rëancua, baguë mamire të'ribë, èntë sara, ja'anruna së'que güesecua,

¹⁰ ja'ancuabi Riusu jo'cha ro'rohuëte coni uncuye bayë. Ja'an jo'cha ro'rohuë yua Riusu ta'yejeiye bënni senjojañie sëani, bacuabi uncujënnna, Riusubi bacuani ai jëja bënni senjoji. Jai toabo, ju'ju sën toabobi zëinguëna, Riusubi bacuare ja'anruna senjoguëna, Riusu Mamaquë, Riusu anje sanhuë, bacuabi ëñajënnna, ai ba'iye ai ja'siye ai yo'ojën ba'iyë.

¹¹ Caraye beoye ai yo'ojën, bëani huajëye gare beojënnna, ba toa yua gare yayaye beoye pico huëoguëna, ai ja'siye ai uyë bacua. Gu'aguëreba, baguë imagen te'ntoni nëcose'e, ja'anna gugurini rëansi'cua sëani, gu'a hua'guë mami së'quesi'cua sëani, ai yo'oyë.

¹² Ja'nca ai yo'ojënnna, Riusu bainreba, Riusu cocarebare achani yo'ocua, Jesusni si'a recoyo ro'tacula, ja'ancuabi Riusu tëani baja'yete bojora'rë ëjoye bayë. Gare jo'caye beoye baguëni ëjojën ba'ija'bë cayë, quëani achobi.

¹³ Quëani achoguëna, ja'nrëbi, yequëbi guënamë re'otobi yë'ëni coca quëabi:

—Më'ë utina ñaca toyani bajë'en: “Yureñabi mai Ëjaguë ro'ire junni tonsi'cuabi ai ba'iye ai bojojën

ba'iyë." Riusu Espíritu'ga güina'ru caji: Aito. Ai ba'ije ai bojojën ba'iyë. Re'oye yo'o yo'osi'cuabi junni tonjën, te'e ruiñe bëani huajëye poreyë, bacua re'oye yo'o yo'ose'e yua guënamë re'otona ëñose'e sëani, quëabi.

La cosecha de la tierra

¹⁴ Quëaguëna, ja'nrebi, pico re'otona ëñato, yequë, Bainguë'ru Raosi'quë ba'iguë'ru pojei pico re'ohuëte ñuji'i. Zoa curi maro, ejá bain maro yua baguë sinjobëte tuji'i. Aon tëa hua'ti ga'hua, ai re'oye guë'tosi hua'tire babi.

¹⁵ Ja'nca ba'iguëna, yequë anjebi Riusu huë'ebi etani, pico re'ohuë ñu'iguëni ai jëja coca cani achobi:

—Më'ë aon tëa hua'ti ga'huabi eoni, aon tëa tëcahuë sëani, ba aonre tëani bajë'en. Si'a yija aon yua re'oye ya'jibi, cani achobi.

¹⁶ Cani achoguëna, pico re'ohuëte ñu'iguëbi baguë aon tëa hua'ti ga'huabi eoni, yija aonre tëani si'abi.

¹⁷ Tëani si'aguëna, yequë anjebi Riusu huë'e guënamë re'oto ba'i huë'ebi etani, aon tëa hua'ti ga'hua re'oye guë'tosi hua'tire babi.

¹⁸ Baguëna, yequë anje toa re'hua ejaguë ba'iguëbi misabë ca'ncobi etani, aon tëa hua'ti ga'hua baguëni ai jëja coca cani achobi:

—Më'ë hua'tibi eoni, bisi ëye si'a yijare ba'iguëna, bisi ëye ya'jirën ti'anse'e sëani, si'aye tëani bajë'en cani achobi.

¹⁹ Ja'nca cani achoguëna, ba anjebi baguë hua'ti ga'huabi yijana eoni, bisi ëye si'ayete tëani, Riusu ëye tumu ro'rohuë jai ro'rohuëna senjoni ayabi.

Ayaguëna, Riusubi bëinguë, ai jëja si'nsejën tumuñu caguë,

²⁰ huë'e jobo ca'ncore ba'ijën, ai jëja tumujën, ëye gonore tumujën su'rijën si'nsehuë. Ja'nca si'nsejënnna, ziebi yua ba tumu ro'rohuëbi etamaquë. Etani, ai rëiye saoguë, zie ziaya saoye'ru saobi. Caballo hua'na yi'obo gueonsiru tëca ba'iye'ru rëiguë, samute cien kilómetro saoguë baj'i'i.

15

Los ángeles con las siete últimas calamidades

¹ Ja'nrebi, se'e mëiñe eñato, yequë guëname toya yua yë'ëni eñose'e baj'i'i. Guënamë re'oto yo'o con hua'na te'e éntë sara samucuabi ai ba'iye ai go'sijeiyé eñojënnna, ai eñaguë rën'ë yë'ë. Raure bainni jo'cajën raë'ë. Ja'an rau, te'e éntë sara samu raure jo'cajënnna, Riusu yua ja'anbi bainre ai yo'o güeseni tëjiye ro'tabi.

² Ja'nrebi, guëna zitara ba'iye'ru eñobi. Toa zëinsira ba'iye'ru eñoguëna, Riusu bainreba, ba gu'aguërebani baguë imagen te'ntoni nëcose'ena ja'anna gugurini rëin güesi'cua, baguë número së'que güesi'cua, bacuabi yua guëna zitara yëruhuate ba'ijën, Riusu arpa insisi ma'carëanre huaijën nëcahuë.

³ Ja'nca nëcajën, Riusu ira bainguë consi'quë Moisés hue'eguë, Jesucristo go'ya raisi'quë, bacua ganta cocare gantahuë:

Yëquëna ta'yejeiyereba Ëjaguë Riusu, më'ëbi ai ba'iye ai re'oye yo'oguë, ai ta'yejeiyé yo'oni yëquënnani eñohuë më'ë.

Më'ë te'e ruiñe ba'i ma'are yëquënani ëñoguëna,
ja'an ma'aja'an ganiñe ai re'oye ba'iji,
Ëjaguë.

Gare carajeiye beoye ai masiye guanseyë më'ë, si'a
re'oto bain ëjaguëreba sëani.

⁴ Ja'nca guanseguëna, si'acuabi më'ë ta'yejeiye
ba'iyete quëani achojën, më'ëni gugurini bo-
jojën ba'iyë.

Ja'an yo'oma'icua gare beoyë, Ëjaguë, më'ë se'gabi
si'si recoyo beoguë sëani.

Më'ë si'nseja'yete yua si'a re'oto bain masi si'ase'e
sëani, si'a bainbi më'ëni gugurini rëanjën
raiyë, gantajën nëcahuë.

⁵ Gantajën nëcajënnna, ja'nrëbi, Riusu huë'e
guënamë re'oto re'otore ba'iguëna, ba sa'nahuëreba ba'i
sonohuera, Riusu coca ba'i sonohuera yua anconi
ëñoguëna, ëñahuë yë'ë.

⁶ Ja'an sonohuerate ancoguëna, ba guënamë
re'oto yo'o con hua'na te'e ëntë sara samucua
raure jo'cani si'aja'cua bacuabi etahuë. Go'sije
caña, si'si beo cañare ju'ijën, zoa curi tëinmeare
bacua coribate tën'ë.

⁷ Etajënnna, ja'an ta'yejeiye ba'i hua'na gajese'ga
ba'icua te'eguëbi zoa curi ro'rohuëan te'e ëntë sara
samu ro'rohuëan Riusu rau re'co bu'iyé ayase'ere
inni, ba anje sanhuë te'e ëntë sara samucuana
insibi, bainni ai yo'o güesejën ba'iyete. Riusu yua
gare carajeiye beoye si'arën ba'iguëbi ja'an rau
re'core re'huaguëna, anje sanhuëbi gu'a bainna
jo'caye baë'ë.

⁸ Riusu huë'ere cato, baguë ta'yejeiye yo'oye
pore ëjaguë sëani, si'a huë'e yua toa pico ayani

ta'pise'e baj'i.i. Ja'nca ba'iguëna, anje sanhuëbi bacua rau ro'rohuëan te'e ëntë sara samuhuëanre jañuni tonni tëjiye töca, maibi Riusu huë'ena cacaye gare porema'iñë.

16

Las copas del castigo

¹ Ja'nrëbi, Riusu huë'e sa'nahuëbi ai jëja coca cani, anje sanhuëni quëabi:

—Yuara mësacua rau, Riusu rau re'co ba'i ro'rohuëan te'e ëntë sara samuhuëanre yijana jañuni tonni, bainni ai yo'o güesejë'ën, quëabi.

² Quëaguëna, anje hua'guë ru'ru ba'iguëbi sani, baguë ro'rohuëte yijana jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, ba gu'aguëreba, baguë imagen te'ntoni nëcose'e, ja'anna gugurini rëanjën ba'icua, gu'a hua'guë mami së'que güesesí'cua, ja'an bainbi ai ca'mi rau ja'si nehuë. Ai gu'a ca'mi rau ai ja'siguëna, ai ba'iyé ai bain yahui sëñe baj'i.i.

³ Ba'iguëna, ja'nrëbi, yequë anje samu ba'iguëbi sani, baguë ro'rohuëte jai ziayana jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, ju'insi'quë zie jañuni tonse'e'ru runji'i. Ja'nca ruinguëna, baru ba'i hua'na, si'acuabi junni carajaë'ë.

⁴ Carajatena, ja'nrëbi, yequë anje samute ba'iguëbi sani, baguë ro'rohuëte si'a ziayaña, oco eto gojeña, ja'an beoruna jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, beoru zie'ru runji'i.

⁵ Ja'nca ruinguëna, Riusu anje ziaya re'oto cuiraguëbi coca caguëna, achahuë yë'ë:

Yureca, Ëjaguë, bainni ai re'oye ai yo'o güesehuë më'ë.

Ru'rureba ba'isirënbì si'arën ba'iguë, si'si recoyo
gare beoguë sëani, ai re'oye yo'ohuë më'ë,
Ëjaguë.

6 Gu'a bainbi më'ë bainreba, më'ë cocareba quëani
achocuare huani senjoni, bacua ziere
jañuni tonjënnä, më'ëbi yua ziere bacuani
bëinguë uncuayë.

Ja'nca uncuaguëna, ba ziere uncuja'bë, cabi.

7 Caguëna, yequëbi misabëte ba'iguëbi coca
caguëna, achahuë yë'ë:

—Aito, Ëjaguë. Më'ëbi ta'yejeiyereba Ëjaguë
Riusu sëani, ai masiye ro'tani bainre bëinguë, ai
yo'o güeseguë ba'iyë më'ë, cabi.

8 Caguëna, ja'nrëbi, yequë anje gajese'ga
ba'iguëbi baguë ro'rohuëte ënsëguëna jañuni tonbi.
Jañuni tonguëna, ënsëguëbi ai jëja toarebare zënni,
bainre ëo bi'rabi.

9 Ëo bi'raguëna, ai ta'yejeiye ai ja'suye
huanoguëna, ba bainbi Riusu ba'iyete ai gu'aye
cahuë. Ba raure jo'casi'quë ba'iguëna, Riusuni
ai gu'aye cajën, bacua gu'a juchare senjoma'ijëن,
Riusu tënoñete senma'ijëن, baguë ba'iyete re'oye
caye beoye gare baë'ë.

10 Ba'ijënnä, ja'nrëbi, yequë anje te'e ëntë sara
ba'iguëbi baguë ro'rohuëte ba gu'aguëreba jëja
guëna seihiuëna jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, baru
ba'i re'oto yua zijkei re'otora runji'i. Ruinguëna,
baru bainbi ai ja'siye ai yo'ojëن, ja'ansicua ze-
meñoare cuncujëن ai oë'ë.

11 Oijëن, bacua ja'si nesiruanre ro'tajëن, Ëjaguë
Riusu guënamë re'otore ba'iguëna, baguëni ai

gu'aye cajën, bacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'ere jo'cani senjoñe gare güehuë.

12 Ja'nrëbi, yequë anje te'e ëntë sara te'e ba'iguëbi baguë ro'rohuëte ba jai ziaya Eufrates casiyana jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, ziayabi hueani, cueneni carajaji'i. Ja'nca carajeiguëna, yequë ëja bainbi ënsëguë eta rai ca'ncobi guerra huajën raiye porehuë.

13 Ja'nrëbi, aña pëquë, gu'aguëreba, Riusu coca coqueye casi'quë, ja'ancua ba'ijënnna, ai gu'a huati hua'i jojo hua'i ba'iye'ru samutecuabi bacua yi'oboanbi etajënnna, ëñahuë.

14 Huati hua'i yua ai gu'ayereba gu'aye yo'ocua, zupai concuabi ai ta'yejeiye yo'oni ëñoñe porecua baë'ë. Si'a yijana sani, si'a bain ta'yejeiye ejacuare choini, Riusuni guerra huañu cajën, bacuare te'eruna ñë'cohuë. Mai ta'yejeiyereba Ëjaguë Riusu ëñojai umuguse sëani, baguëbi coca cabi:

15 "Yureca, bonse jian hua'guë ti'añe'ru te'e jëana bainni ëñoguë raija'guë'ë yë'ë. Ëñoguë raiguëna, yë'ë bain ëñajëen ejocuabi ai bojojën ba'ija'cua'ë. Ja'ancuabi bacua cañate re'oye re'huajën, can beohuëan ba'ima'ijënnna, yequëcuabi ëñani masiye porema'iñë" cabi.

16 Yureca, hebreo cocabi cato, bacua ñë'casiru yua Armagedón hue'ebi.

17 Ja'nrëbi, yequë anje te'e ëntë sara samu ba'iguëbi baguë ro'rohuëte yija ëmë re'otona jañuni tonbi. Jañuni tonguëna, Riusu jëja guëna seihuëbi Riusu huë'ere ba'iguëna, ja'anrubi ai jëja coca cani achobi:

—Yua'ë. Rau re'core jañuni tonni tējihuë, cani achobi.

18 Cani achoguëna, ja'nrébi, ai jëja mëjo jue'neñereba jue'neñe baj'i'i. Ai ba'iyé ai ta'yejeiye ai achoguë, mëjo cueyereba cueye baj'i'i. Yija'ga ai jëja ñu'cueyereba ñu'cueye baj'i'i. Bain gare èñama'ise'e'ru ba'iyé ta'yejeiye ai yija ñu'cueye baj'i'i.

19 Ba'iguëna, ba jai huë'e jobo si'a jobobi samute ba'iruan jose'e baj'i'i. Si'a re'oto bain huë'e joboñabi huesëni carajaë'ë. Riusubi ba ta'yejeiye ba'i jobo, Babilonia casi jobore ro'taguë, baru bainni ai ta'yejeiye ai yo'o güeseguë tonbi. Baguë re'co ai bëiñe ca'nquese'ere ro'rohuëna queoni, bacuani bëinguë, uncuni si'aye guansebi.

20 Ja'nca yo'oguëna, si'a juboanbi huesëni carajaji'i. Cubéanre cu'eto, gue tinjañe beoye baj'i'i.

21 Ja'nrébi, oco garasibëan, ai ba'iyé oco to'iñe'ru güenamë re'otobi tonji'i. Ga garasibë yua te'e bulto rëquëye'ru rëquëguë, bainni èama'iñereba ja'si yo'oguëna, bainbi ai huaji yëye èñajën, Riusure ai gu'aye cajën baë'ë, Riusu yua rau ba'iyé'ru ai yo'o güeseguë tonse'e sëani.

17

Condenación de la gran prostituta

1 Ja'nrébi, anje sanhuë te'e èntë sara samu ro'rohuëanre basi'cua, te'eguëbi yë'ëna rani cabi:

—Yua raijë'en. Saiñu. Ba gu'a romigo a'ta yo'osi'co, ziaya re'otore ba'igo, bagote bënni sen-joni toñete èñoñë yë'ë.

² Si'a ñen yija bain ta'yejeiye ejacuabi bago naconi yahue umejën, a'ta yo'ojeñ baë'ë. Ja'nca ba'ijënnna, bainbi bago gu'a jo'chana güebejën baë'ë, cabi.

³ Cani, Riusu Espíritubi saguëna, anjebi yë'ëre bain beo re'otona sani, ba gu'a romigote yë'ëni ñobi. Ëñoguëna, airu hua'i hua'guë gu'a hua'guë majequëre tuco'ë. Gu'a hua'guëre cato, si'a gu'a mamiña Riusuni gu'aye case'e yua baguë ga'nihuëte toyani së'quese'e bají'i. Te'e ñentë sara samu sinjobëan, si'a sara cachoñëa, ja'anre babi.

⁴ Gu'a romigote cato, ai re'o caña, bajacu can, majei can, ja'anre sayasi'co baco'ë. Zoa curi, go'sijeí gatara'carëan ai ro'ira'carëan, perlara'carëan, ja'anbi bago ñajeí tëcare ñeco'ë. Zoa curi ro'rohuë gu'a jo'cha ro'rohuëte bago baco'ë. Bago gu'aye yo'ose'e, bago yahue umeni a'ta yo'oni jëhuase'e yua bago gu'a jo'cha naconi ja'mese'e bají'i.

⁵ Bago tê'ribëna ñato, bago mami toyase'e, bain ye'yema'ise'e së'quesi'co baco'ë: "Ta'yejeiye huë'e jobo Babilonia hue'eyë yë'ë. Si'a gu'a romicua, bacua ejagobi si'a ñen yija a'ta yo'ogo, ai gu'aye ñogo ba'iyë yë'ë" toyani jo'case'e bají'i.

⁶ Ai gu'aye yo'ogote ñahuë yë'ë. Riusu bain-reba Jesús ro'ire junni tonsi'cuare jayago, bacua zie jañuni tonse'ena güebesi'co baco'ë. Ba'igona, bagoni ai ñaguë rën'ë yë'ë.

⁷ Ëñaguë rëinguëna, anjebi yë'ëni coca quëabi:
—Bagoni ñaguë rëiñe beoye ba'ijë'ën. Bago ba'iyë, gu'a hua'guë ba'iyë, bainbi masiye porema'icuata'an, më'ëni quëayë yë'ë. Gu'a hua'guëbi te'e ñentë sara samu sinjobëanre, si'a

sara cachoñëare baguë, ba gu'a romigobi tuigona, saji.

⁸ Ja'nca ba'ijenna, më'ëbi ëñahuë. Gu'a hua'guëbi ru'rureba ba'isirën baj'i'i. Yureña beoji. Jë'te, ba rëi gojerebabì huajëguë eta mëni, ja'nrëbi carajeiye beoye bënni senjos'i'quë ba'ija'guë'bi. Gu'a hua'guëbi ru'rureba ba'isirën ba'iguë, yureña beoguë, jë'te huajëguë raiguëna, gu'a bain hua'nabi ai ëñajëن rëiñë. Bacua mami yua yija re'oto re'huasirën quë'rë ja'anrë Riusu bain gare carama'ija'cua uti pëbë, Riusu huajë pëbë, ja'anruna toyani re'huama'ise'e ba'iguëna, ai ëñajëن rëiñë bacua.

⁹ Yureca, gu'a hua'guë ba'iyete masiye yëtoca, ye'yeye porecuabi masija'bë: Baguë te'e ëntë sara samu sinjobëan yua te'e ëntë sara samu cubëan ba'iji. Ba gu'a romigobi ja'anboanre tuigo baco'ë.

¹⁰ Ja'anbëan'ga yua te'e ëntë sara samu ta'yejeiye bain ëjacua ba'iyë. Te'e ëntë saracuabi quë'ñeni senjos'i'cua ba'iyë. Te'eguëbi yure ba'iji. Te'eguëbi jë'te bëaguë raiji. Ja'nca raiguëbi rëño ñëserë se'gara bëaja'guë'bi.

¹¹ Ja'nrëbi, gu'a hua'guë ru'ru ba'isirënbi ba'iguë, yureña beoguë, ja'anguëbi ta'yejeiye bain ëjaguë te'e ëntë sara samute ba'iguë, yua ba sietecua naconi ba'isi'quëbi bëajani, ja'nrëbi carajeiye beoye bënni senjos'i'quë ba'ija'guë'bi.

¹² Yureca, gu'a hua'guë cachoñëa si'a sarahuëanre ëñahuë më'ë. Ja'anhuëan yua yequë ta'yejeiye bain ëjacua si'a saracua ba'iyë. Yuta bëama'iñë bacua. Gu'a hua'guëbi bëaguë raiguëna, bacuabi baguë naconi te'e bëajëن, te'e hora se'ga guanseye poreyë.

13 Bacuabi te'e ro'tajën, bacua ba'i joboanre gu'a hua'guëna jo'cajënnna, bacua joboanre guansecajiji.

14 Ja'nca ba'iguëna, si'a jubëbi huëni, Riusu Mamaquë, mai gu'a jucha ro'ire junni tonni go'ya raisi'quë, ja'anguëni guerra huayë. Huajënnna, Riusu Mamaquëbi bacua'ru quë'rë ta'yejeiye jëja bani, bacuani ñu'ñupei güeseji. Baguë yua si'a bain ta'yejeiye ejacua'ru quë'rë ai ba'iyé ai ta'yejeiye Ëjaguëbi ba'iji. Yequëcua quë'rë jëja bacuabi beoyë. Baguëte concua cuencuesi'cua yua baguë bain-reba sëani, baguëni si'a recoyo ro'tajën, baguëni jo'caye beoye conjën ba'iyë, anjebi yë'ëre quëabi.

15 Quëani, ja'nrëbi yeque cocare yë'ëni quëani achobi:

—Yureca, ba re'otore ëñahuë më'ë. Ba gu'a romigobi ja'anrute tuigo ba'igo. Ba ziaya re'oto yua si'a re'oto bain jubëan, ai jai jubëan, si'a bain coca cacua ja'ancua ba'ijënnna, gu'a romigobi bacuani guansegó ba'igo.

16 Ba cachoñëa si'a sara ta'yejeiye bain ejacua ba'ijënnna, më'ëbi ëñahuë. Bacua yua gu'a hua'guë naconi te'e guansejënn, yua gu'a romigoni bëinjënn, ai je'o bayë. Bagote huesoni ñu'ñu güesejeiyë. Bagote zeanni, bago caña beorura rutani, bago hua'ire anni, bago ga'nihuëte toana senjoni éoyë.

17 Riusubi ja'anre bacuani ro'ta güesegüëna, ja'nca yo'oyë. Riusu cuencuese'e sëani, bacuabi te'e ro'tajën, bacua joboanre gu'a hua'guëni guanse güesehuë. Riusu cani jo'case'e'ru ba'ija'ye tëca, ja'nca yo'oyë.

18 Yureca, ba gu'a romigote ëñahuë më'ë. Ja'angobi yua ba quë'rë ta'yejeiye huë'e jobo

ba'igo. Si'a bain ta'yejeiye ëjacua'ru quë'rë ta'yejeiye ëjago ba'igo, anjebi yë'ëre quëabi.

18

La caída de Babilonia

¹ Ja'nrébi, guënamë re'otona ëñato, yequë anje, ai ta'yejeiye ëjaguë'ru ba'iguëbi gaje raji'i. Gaje raiguë, ai ba'iye ai go'sijeiguëbi mia re'oto ñatani saoye'ru miaguëna, yija re'oto si'a re'oto yua mia re'oto'ru runji'i.

² Ruinguëna, anjebi si'a jëja coca cani achobi: Yua gare huesëni carajaji'i.
Gare huesëni carajaji'i.

Ba ta'yejeiye huë'e jobo Babilonia casi jobobi gare huesëni carajaji'i.

Huati hua'i ba'iru se'ga'ru ruinguëna, si'a gu'a huati hua'i, si'a ca hua'i hua'na gu'a je'o ba hua'na, ja'an hua'na se'gabi ba huë'e jobore ëñajën cuiRAYË.

Ja'an huë'e jobo yua ba gu'a romigo'ru ba'iye baji'i.

³ Bago gu'a jucha a'ta yo'ose'ebi bago jo'cha naconi ca'nquegona, si'a re'oto bain jubéanbi coni uncuni güébehuë.

Si'a ta'yejeiye bain ëjacuabi yua bago naconi ai a'ta yo'ohuë.

A'ta bonsere baza cagona, bonse insicuabi bago yëse'ere bendieni, ai ta'yejeiye curi ëjacua ruën'ë, cani achobi.

⁴ Cani achoguëna, ja'nrébi, yë'ëbi achaguëna, yequëbi guënamë re'otobi cani achobi:

Yë'ë bainreba si'acua raijë'ën.

Ba gu'a huë'e jobore gare jo'cani quëñëjë'ën.

Ja'an huë'e jobo yua ba gu'a romigo'ru ba'iye baji'i.

Bago gu'a juchare bago naconi te'e yo'oma'iñe cajën, rau naconi bagoni si'nseja'ye'ru si'nse güesema'iñe cajën, gare quëñëni, yë'ëna raijë'ën.

⁵ Bago gu'a jucha yo'ose'ere jucha pëbëna toyani bëyotoca, guënamë re'oto tëca ti'anji.

Riusubi ja'anre gare huanë yeye beoye ëñaji.

⁶ Bagobi gu'aye yo'ogona, ja'anse'ebi bagoni samu viaje bënni senjojë'ën.

Bago gu'a jucha yo'ose'ere bago jo'cha re'co naconi ca'nqueni, bago uncuase'e'ru samu viaje bagoni ai yo'o güeseye uncuajë'ën.

⁷ Bago yua ta'yejeiye bonse ejagobi a'ta bonsere ro coni bagona, bago bain junni huesëjënnna, ota oija'go cajën, güina'ru bago ai ja'siye ai yo'oye tëca ai jëja si'nseyete bagona jo'cajë'ën.

Ja'ansi'co yua ro bagora'ru huanoguëna, ja'ansi'cobi cago: "Bain quë'rë ta'yejeiye ejago sëani, hua'jego ba'iyete gare huanoñe beoye ba'iji yë'ëre.

Bojoye se'ga ba'iyë yë'ë" cago.

⁸ Cagona, ja'ansi umugusebi bagote bënni senjoñe ba'iji.

Rauna ju'iñe, yequë ju'insi'cuare ota oiye, aon gu'ana ju'iñe, toana uni si'aye, ja'an naconi bagoni ai jëja ai yo'o güeseji Riusu, mai quë'rë ta'yejeiye Ëjaguë sëani, cani achobi.

⁹ Si'a bain ta'yejeiye ejacuabi bago naconi yahue umeni ai a'ta gu'aye yo'ojëن, bago naconi re'o bonsere ro bajëن, ja'ancuabi ëñani, bago uyebi toa

pico huëiguëna, bagote ai ba'ije ai jëja ota oijën ba'ija'cua'ë.

10 So'obi eñajën, bago bënni senjoñete huaji yëye eñajën, sa'ñeña coca caja'cua'ë:

¡Chao hua'gore! ¡Chao hua'gore!

Babilonia casi jobo quë'rë ta'yejeiye ba'i jobo ba'isi'coreta'an, te'e hora se'gabi më'ëni bënni senjoni tonse'e baj'i, sa'ñeña ota güijën caja'cua'ë.

11 Bonse insicua'ga bago carajeise'ere eñajën, bagote ai ta'yejeiye ai jëja ota güija'cua'ë. ¿Yureca, mai bonsere nebi coye'ne? cajën,

12 bacua zoa curi, plata, go'sije gatara'carëan, perlara'carëan, me'najei caña, bajacu caña, majei caña, seda caña, re'o sunqui tontoña, ai ma'ña sën tontoña, elefante gunjibi te'ntosi ma'carëan, ai ro'i sunquibi te'ntosi ma'carëan, guëna ma'carëan, bronce, hierro, mármol, ja'an guëna bonse,

13 canela, aon re'oye sëñe, ma'ña sëñe, incienso, mirra, bisi ëye jo'cha, hui'yabe re'co, harina re'oye toase'e, trigo aon, huaca hua'na, oveja hua'na, caballo hua'na, yija gani yo, bain yo'o yo'ojën ba'icua, bacua ba'ije, ja'anre bajën, Bonsere bendieñu cacuata'an, yureca bacuana cocua gare beoja'cua'ë.

14 Ja'nca beoja'cua sëani, ai jëja ota güijën caja'cua'ë:

Më'ë me'najei bonse, re'o aon bonse, ja'anre bani, bojogo ro'tagona, yureca gare carajaji'i.

Ja'anre cu'etoca, gare tinjañe beoye ba'iji, caja'cua'ë.

15 Ja'an bonse bendiecu, bago cogo ba'ise'ena curi coreba cosi'cua, ja'ancuabi so'obi eñajën, bago

ai ja'siye ai oiyete ro'tajën, bagote ai jëja achoye ota
oijën

16 güija'cua'ë:

¡Chao hua'gore! ¡Chao hua'gore!

¡Quë'rë ta'yejeiye ba'i jobore!

Më'ë yua ëja romigo sëani, me'najei caña, bajacu
caña, majei caña, ja'anre sa'yesi'co baco'ë.

Zoa curi, go'sijei gatara'carëan, perlara'carëan,
ja'nca ñesi'co baco'ë.

17 Ja'nca ba'isi'cota'an, te'e hora se'gara ba'iguëna,
më'ë bonse beoru gare carajaji'i, ota oijën
güija'cua'ë.

Ja'nrëbi, yequëcua, jai ziaya yo ëjacua, bacuare
yo'o concua, marinero hua'na, jai ziayabi bonse
sani bendiecua, si'acuabi so'obi nëcajën,

18 bago uyebi toa pico huëiguëna, ja'anre ëñajën,
ai jëja achoye ota oijën güija'cua'ë:

—Yeque huë'e jobo quë'rë ta'yejeiye ba'i jobobi
beoji, ota güijën caja'cua'ë.

19 Cani, bacua sinjobëanna ya'o pë'npëjën, ai jëja
ota güijën, coca caja'cua'ë:

¡Chao hua'gore!

¡Quë'rë ta'yejeiye ba'i jobo ba'isi'core!

Ziaya yo ëjacua si'acuabi bago bonsere sani
bendiejën, curi ëjacua ruën'ë.

Yureca, te'e hora se'gara ba'iguëna, gare huesëni
carajeisi'co runco'ë, cajën ota güija'cua'ë.

20 Yureca, Riusu ba'i jobo ba'icua, Riusu
bainreba, Riusu bain raosi'cua, Riusu
cocarebare quëani achocua, mësacua
bojojën ba'ija'cua'ë.

Mai Ëjaguë Riusubi mësacua ai yo'ojën ba'ise'ere,
bago a'ta huaise'ere ro'taguë, yurera bagoni
ai ba'iye ai yo'o güeseji.

Ja'nca sëani, bojojën ba'ija'cua'ë.

²¹ Ja'nrëbi, anje hua'guë ai jëja baguëbi, ai jai
gatabë aon toabë ba'iye'ru ba'iguëna, huëani, jai
ziayana senjoni rëoni, coca quëani achobi:

—Ba ta'yejeiye ba'i jobo Babilonia casi jobo yua
güina'ru te'e jëana ai jëja senjoni tonni rëose'e
ba'ija'go'co.

Ja'nca carajeigo ba'ija'go'co.

²² Ba'igona, arpa huaiye, bain gantaye, jurihuë
juiye, coneta juiye, ja'an yua gare se'e
barute achoye beoye ba'ija'guë'bi.

Bonse yo'ocua, aon toacua, bacuare baruna
cu'etoca, gare se'e tinjañe beoye ba'iji.

²³ Majahuë miañe gare se'e barute ëñoñe beoye
ba'iji.

Huejajën ba'icua, bacua bojo coca cayete gare se'e
barute achaye beoye ba'iji.

Ba huë'e jobo bonse bendiecu a yua si'a yija
quë'rë ta'yejeiye ejacula ba'isi'cuata'an, yur-
era carajeija'cua'ë.

Ba gu'a romigobi ècore uncuni guënamë toyare
ëñago, si'a re'oto bain jubëanre coquego
ba'isi'cota'an, yurera carajeisi'co'go.

²⁴ Ba huë'e jobo bainbi Riusu bainreba, baguë
cocarebare quëani achocua, ja'ancuare ro huani
senjoni, bacua ziere ro jañuni tongo, Riusu anjebi
quëabi.

19

1 Quëaguëna, ja'nrëbi, yë'ëbi achaguëna, ai jai jubë bain, si'a guënamë re'oto ba'icuabi ai jëja achoye coca gantajën, te'e cahuë:
¡Aleluya! ¡Ai bojöjen bañuni!

¡Mai ta'yejeiye Ëjaguë Riusubi ai jaiguë'bi ba'iji!

2 Maire tëani baguëbi si'a bain recoyo ro'tayete masini, bacuani ai yo'o güeseji.

Ba gu'a romigo ta'yejeiye ba'igobi bago èmëcua naconi yahue umeni, ai a'ta yo'ogona, si'a re'oto bainbi ëñani, güina'ru bago'ru ruën'ë.

Riusu bainreba baguëte concuani huani senjogona, Riusubi bagoni güina'ru jo'caye beoye ai bënni senjoji, gantajën cahuë.

3 Cani, ja'nrëbi, bacuabi se'e ai achoye cahuë:
¡Aleluya! ¡Bojöjen bañuni!

Bagobi jo'caye beoye ai ugo.

Bago uyebi ba toa picobi jo'caye beoye si'arën huëiji, cahuë.

4 Cajëんな, ja'nrëbi, ba ira ëja bain veinticuatrocua, ba gajese'ga ta'yejeiye ba'i hua'nabi Riusu guëna seihuëna gugurini rëanni, baguëni recoyo bojöjen cahuë:

—¡Amén! ¡Aleluya! ¡Ai re'oye yo'ohuë më'ë, Ëjaguë!
cahuë.

5 Cajëんな, ja'nrëbi, Riusu guëna seihuë yijacuabi coca ai jëja cani achobi:

Riusu bain baguëre yo'o concua, ta'yejeiye ba'icua, ta'yejeiye beocua, Riusuni ai ruiñe ëñajën, baguëni Jaë'ë cajën bojocua, mësacua yua baguëni bojoreba bojöjen, baguëni re'o cocare ai jëja achoye cajë'en, cani achobi.

La fiesta de las bodas del Cordero

⁶ Cani achoguëna, ja'nrëbi, ai jai jubë bain coca cajënnä, achahuë yë'ë. Ai sao ziaya achoye, mëjo ai jëja cueni achoye, ja'an ba'iyeru achojën, coca cahuë:
¡Aleluya!

Mai Quë'rë ta'yejeiyereba Ëjaguë Riusubi si'a bainni guanseguë ba'iji.

⁷ Baguë ta'yejeiye ba'iyete bojojën bañuni.
Baguëni ai re'o coca go'sijei coca cajën bojoñuni.
Baguë Mamaquë, bain jucha ro'ire junni tonni go'ya raisi'quë, baguë hueja umuguse yuara ti'anbi.

Baguë huejaja'co re'oye re'huasi'co ba'igo.

⁸ Bago caña Riusu insise'e yua pojei caña gare si'si beo cañara re'o cañabi ai ba'iyé ai go'sijeiji, cahuë.

Bago re'o cañare cajën, Riusu bainreba te'e ruiñe yo'ojën ba'ise'ere ro'tajën cahuë.

⁹ Cajënnä, ja'nrëbi, Riusu anjebi yë'ëni cabi:

—Ñaca toyani jo'cajë'ën: “Riusu Mamaquë, junni tonni go'ya raisi'quë, baguë hueja umuguse aon fiesta ja'an fiestana choisi'cua yua ai recoyo bojojën ba'iyë, cabi.

Cani ja'nrëbi, se'e yë'ëni cabi:

—Ja'an coca yure caguëna, Riusu te'e ruiñereba coca'ë cayë, cabi.

¹⁰ Caguëna, ja'nrëbi, yë'ëbi yua ba anjeni ai recoyo bojoza caguë, baguë guëon na'mina gugurini rëanhüë. Gugurini rëanguëna, baguë yua yë'ëni coca cabi:

—Yë'ëni gugurini rëañe yo'oma'ijë'ën. Yë'ë yua më'ë, më'ë te'e bain, Jesús te'e ruiñe ba'iyete

quëani achocua naconi, mësacua ba'iy'e'ru Riusuni te'e yo'o conguë ba'iyë yë'ë. Riusuni bojoguë, baguë se'gani gugurini rëanjë'ën, cabi.

Jesús te'e ruiñe ba'iyete ñajën ba'icuabi baguë cocarebare quëani achoye poreyë.

El jinete del caballo blanco

¹¹ Ja'nrebi, yë'ëbi ñaguëna, guënamë re'otobi a'nqueni saoguëna, yua caballo hua'guë ai pojequë, baguë tuiguë naconi ñahuë. Ja'an tuiguëbi Te'e Ruiñe Ba'iguë, Riusuni si'a recoyo ro'taguë, ja'an hue'eji. Ja'nca hue'eguëbi bain ba'iyete te'e ruiñe masiguë, bacua bënni senjoñete te'e ruiñe tonji. Te'e ruiñe ro'taguëbi baguë je'o bacuani guerra huaye masiji.

¹² Baguë ñaco yua toa zëinse'e'ru ba'iji. Ëja bain ma, guëna mare ai ta'yejeiye tuiguë ba'iji. Baguë ta'yejeiye mami toyase'ere baguë, baguë se'ga masiji. Yequëcuabi ja'an mamire huesëyë.

¹³ Baguë can yua zie ja'ñesi canre ju'iguë, baguë yua Riusu Cocarebare quëani achoguëbi, ja'an hue'eji.

¹⁴ Ja'nrebi, baguëre guerra huaye concua ai jai jubë si'a jubëbi guënamë re'otore ba'ijën, ai pojei can gare si'si beo canra, re'o canre ju'ijën, caballo hua'na pojei hua'nare tuijën, baguëte te'e conjën raë'ë.

¹⁵ Baguë guerra hua hua'ti re'oye guë'tosi hua'tire baguë yi'obobi huiguë raoji. Ja'an hua'tibi si'a re'oto bainni huaza caguë, baguë guënañobi bacuani huaiguë guanseji. Bisi ëye tumuni gono su'riye'ru bacuani ai ta'yejeiye ai bënni senjoguë huaji. Riusubi bacuani ai bëinguë,

baguë si'nseyete ba gono naconi ca'nqueguëna, bacuani bënni senjoguë uncuaji.

16 Baguë mami yua baguë canre, baguë guënsohuate toyase'e bají'i: “Quë'rë ta'yejeiye Ëjaguë'ë yë'ë. Si'a bain Ëjaguë gañaguë'ë yë'ë” toyase'e bají'i.

17 Ja'nrëbi, yequë anjere ëñahuë yë'ë. Ënsëguëni nëcaguë bají'i. Ja'nca nëcaguëbi si'a ca hua'i hua'na guënamë re'otore ganhuacuani ai jëja cani achobi:

—Raijë'ën. Riusubi mësacua aon fiestate yo'oguëna, ñë'ca rani to'teni uncuejë'ën.

18 Bain ta'yejeiye ejacua, soldado ejacua, jëja bacua, caballo hua'na bacua tuicua naconi, si'a bain ba'icua, yo'o yo'oye zeansi'cua naconi, ta'yejeiye ba'icua, ta'yejeiye beocua, si'a bain ba'icuabi junni huesëjëenna, bacuani bënni senjoñe'ru to'tejën, bacua hua'ire uncuejë'ën, cani achobi.

19 Ja'nrëbi, ba gu'aguëreba, si'a bain ta'yejeiye ejacua, bacuare guerra huaye concua, si'a jubëbi ñë'cani, ba pojei caballo tuiguë, baguëre concua, Bacuani guerra huañu cajën huëahuë.

20 Ja'nca huëajëenna, ba gu'aguëbi preso zeansi'quë bají'i. Yequëre'ga, Riusu cocarebare te'e ruiñe quëani achoguë'ë yë'ë caguë, ro coqueguë quëaguë, baguë'ga preso zeansi'quë bají'i. Ja'anguë yua ai ta'yejeiye yo'oni, ba gu'aguë mami së'quesi'cua, baguë imagen te'ntoni nëcose'ena gugurini rëancua, ja'ancuani coqueguë, ai ta'yejeiye yo'oni ëñosi'quë bají'i. Ja'an samucuabi preso zeansi'cua, toa zitara, ju'ju toa zëinsira, ja'anruna huajëcuare bënni senjoni tonsi'cua baë'ë.

21 Tonjënnna, pojei caballo tuiguëbi baguë guerra hua hua'tibi yi'obobi huiguë raoguë, si'a jubëte huani senjobi. Huani senjoguëna, si'a ca hua'i hua'nabi bacua hua'ire to'tejën, ai yajiye uncue-huë.

20

Los mil años

1 Ja'nrébi, yë'ëbi ëñaguëna, yequë anjebi guënamë re'otobi gaje raji'i. Ba rëi gojereba ta'pi ejaguë baj'i'i. Jai guënamebi cadenamebi bani,

2 ba aña pëqué ru'rureba ba'isirënbì ba'iguë, Zupai Huati, Satanás ja'an hue'e hua'guëre zeanni, baguëte huenni, Mil tëcahuëan ba'iyé tëca huensi'quë ba'ijë'ën caguë,

3 baguëte ba rëi gojerebana senjoni, ta'pini, re'oye pë'npëbi. Mil tëcahuëan ti'añe tëca ba'ijë'ën caguëna, si'a re'oto bain jubëanre se'e coqueye beoye baj'i'i. Mil tëcahuëan ba'iguëna, ja'nrébi, rëño ñësebë ba'iyé baguëte etoye bahuë.

4 Ja'nrébi, yë'ëbi ëñaguëna, éja bainbi bacua jëja guëna seihiuéanre ñu'ijén, gu'a bainni bënni senjoñe caye bahuë. Re'o bainni premio ro'iyé caye bahuë. Yequëcuare'ga ëñahuë yë'ë. Jesús ba'iyete quëani achojén ba'isi'cua, Riusu cocarebare quëani achojén ba'isi'cua, yequëcuabi ja'an ro'ire bacua sinjobëanre të'yejënnna, bacua recoñoare barute ëñahuë yë'ë. Ba gu'aguëreba, baguë imagen te'ntoni nécose'e, ja'anna gare guguriye beoye baë'ë. Gu'aguëreba mamire yua bacua té'ribëanna, bacua éntë sarañana gare së'que güeseye beoye baë'ë. Ja'nca ba'isi'cuabi go'ya rani, bacua Cristo Ëjaguë naconi mil tëcahuëanbi guansejën ba'iyë.

5 Ja'ancua yua ru'ru go'ya raisi'cua ba'iyë. Yequëcua Riusu bainreba junni huesësi'cuabi yuta go'ya raima'iñë. Mil tēcahuëan ba'iyë tēca éjoye bayë.

6 Ru'ru go'ya raisi'cuabi ai ta'yejeiye bojojën ba'iyë. Bain gare junni huesëye ba'irën samu ba'irënbi ti'anguëna, ru'ru go'ya raisi'cuabi gare junni huesëye beoye ba'iyë. Ja'nca ba'icuabi yua Riusu pairi sanhuë, Cristo pairi sanhuë, ja'nca ba'icua'ru ba'ijën, Riusu huë'e yo'o ma'carëanre yo'o conjën, Cristo naconi mil tēcahuëanbi te'e guansejën ba'iyë.

Derrota del diablo

7 Ja'nrëbi, mil tēcahuëan ba'iguëna, Zupai Huati preso zeansi'quëre etoye bayë.

8 Etoguëna, baguë yua si'a yija bain, si'a re'oto bain jubëanre coqueguë saiji. Gog, Magog, ja'an hue'ecua si'acuare ñë'coni, Riusu bainni guerra huañu caguëna, ai ta'yejeiye jubë ba'iyë. Jai ziaya yëruhua mejara'carëanre cuencueye poretoca, quë'rë ai jai jubë bain ba'iyë.

9 Ja'an ba'icuabi jubë ganijani, Riusu bainreba ba'iru, Riusu huë'e joboreba, baguë jobo ai yëni baye, ja'anruanre tē'ijeiyé tē'huejën raiyë. Ja'nca raijënnna, toabi guënamë re'otobi gaje tonni, bacuare éoni huesoni si'aji.

10 Huesoni si'aguëna, Zupai Huati bacuare coquesi'quëni zeanni, toa zitara ju'ju toa naconi zëinguëna, ja'anrana senjoni toñë. Ba gu'aguëreba, yequë, Riusu cocarebare te'e ruiñe quëani achoguë'ë yë'ë caguë coquesi'quë, bacua'ga toa zitarate te'e ba'iyë. Bacua naconi, ba samutecuabi

gare jo'caye beoye ai ta'yejeiye ai ja'siye ai yo'ojën na'ijaijën ñatajaijën ba'iyë.

El juicio ante el gran trono blanco

11 Ja'nrëbi, yë'ëbi ëñaguëna, mai quë'rë ta'yejeiye Ëjaguëbi baguë jëja guëna seihuë, jai seihuë, ai pojwi seihuëte ñuji'i. Ja'nca ñu'iguëna, yija re'otobi, guënamë re'otobi huesëni si'abi. Se'e ëñoñe beoye baj'i'i.

12 Ja'nrëbi, si'a bain junni huesësi'cuare ëñahuë yë'ë. Ta'yejeiye ba'icua, ta'yejeiye beocua, si'acuabi ba jëja guëna seihuë ja'anrute nëcajënnna, si'a uti pëbëanre anconi ëñohuë. Yequë uti pëbëre'ga, huajëreba huajëjën ba'icua mamiña toyasiru, ja'an pëbëre'ga anconi ëñohuë. Si'a uti pëbëanre anconi ëñoni, ba junni huesësi'cua yo'ojën ba'ise'ere ëñoni, yequëcuani ro bënni senjohuë. Yequëcuana bacua premio ro'ija'yete ro insihuë.

13 Ja'anrëbi, jai ziayana rëosi'cua, ja'an junni huesësi'cuabi jai ziayabi eta mëni nëcahuë. Ja'nrëbi, yequëcuua junni huesësi'cuabi yija sa'nuhübi eta mëni nëcahuë. Si'acuabi eta mëni nëcajënnna, bacua yo'ojën ba'ise'ere ëñoni, bacua bënni senjoñe o bacua premio ro'ije huo'hueni insihuë.

14 Ja'nrëbi, huati hua'i yija sa'nuhüte ba'icua, bainni ju'in güesesí'cua, ja'ancuabi ba toa zitarana senjoni tonsi'cua baë'ë. Ja'an yua bain gare junni huesëye ba'irën samu ba'irën, si'arën ai yo'ojën ba'ije ba'iji.

15 Ja'nrëbi ba huajëreba huajëjën ba'icua mami toyasi pëbëna ëñato, si'a bain mami toyama'isi'cua ba'ijënnna, bacuare yua toa zitarana senjoni tonsi'cua baë'ë.

21*El cielo nuevo y la tierra nueva*

¹ Ja'nrëbi, mame guënamë, mame yija ba'iguëna, ëñahuë yë'ë. Ru'ru ba'isi guënamë, ru'ru ba'isi yija yua carajeise'e bají'i. Jai ziaya'ga gare carajeise'e bají'i.

² Mame guënamë re'otona ëñato, Riusu huë'e jobo, si'si beoye ba'i jobo, Jerusalén ba'iyé'ru mame re'huasi jobobi guënamë re'otobi gaje raji'i. Riusubi ba huë'e jobore mame re'huaguë, huejaja'go bago ënjëni tëhuogo raigo, ja'ango re'oye re'huase'e'ru mame re'huani, maina raobi.

³ Raoguëna, yë'ëbi achaguëna, Riusu jëja guëna seihuëbi ai jëja cani achobi:

—Yureca, Riusu ba'i jobo yua bain recoñoa naconi ba'iji. Bain naconi te'e ba'iguë, baguë bain-rebare bacuare re'huani baji. Ja'ansi'quëbi bacua naconi te'e ba'iguë,

⁴ bacua sa'ntijën oni zëse'e beorure tënóni quë'ñeni saoji. Bacua ñaco zëse'ere tënóni si'aji. Gare se'e ju'iñe beoye ba'iyë bacua. Junni huesëse'ere se'e ota oiye beoye ba'iyë. Gare se'e ja'siye beoye ba'iyë, cani achobi.

⁵ Cani achoguëna, Riusu yua baguë jëja guëna seihuëte ñu'iguëbi:

—Yureca, si'ayete mame re'huani jo'cayë yë'ë, cabi. Cani, ja'nrëbi, se'e cabi:

—Ën coca yua te'e ruiñereba ba'i cocare sëani, utina toyani jo'cajë'ën. Bainbi achani si'a recoyo ro'tajën ba'ija'bë, cabi.

⁶ Cani, ën cocare yë'ëni caguëna, ñaca toyani jo'cahuë yë'ë:

—Yua'ë. Yë'ë yua Ru'rureba ba'isi'quë ba'iguëbi gare carajekiye beoye ba'iguë'ë yë'ë. Oco ëaye ba'icuabi yë'ëna raija'bë. Yë'ë oco eta gojebi eani, huajéreba huajë ocore caraye beoye bacuani ro uncuaza.

⁷ Je'o bacuare ta'yejekiye senjosi'cuabi yë'ëna raija'bë. Je'o bacuabi ai jëja huaijëenna, bacuabi quë'rë ta'yejekiye jëja recoyo bacua re'huani ba'iyë. Ja'ancuabi yë'ëna raija'bë. Yë'ë baye si'aye bacuani caraye beoye ro insiza. Insini, bacua Ëjaguë Riusureba ba'ija'guë'ë yë'ë. Güina'ru, bacuabi yë'ë mamacuareba ba'ija'cua'ë.

⁸ Yequëcuata'an, ro huaji yëjën gaticua, yë'ëni recoyo ro'tama'icua, ëmëcua, romicua sa'ñëña ro yahue bajën, ro a'ta yo'ocua, yaje uncucua, imagen te'ntoni nëcose'ere gugurini rëancua, ro coquecua, ja'ancua si'acuabi yë'ëna raiye gare porema'iñë. Toa zitara ju'ju sën zë'inrana, ja'anruna senjoni toñe se'ga ba'iji bacuare. Ja'an yua bain gare junni huesëye samu ba'iyé ba'iji. Si'arën ai yo'ojën ba'iji, yë'ëni cabi Riusu.

La nueva Jerusalén

⁹ Caguëna, ja'nërëbi, anje sanhuë te'e ëntë sara samucua, rau ro'rohuëan jañuni tonsi'cua, bacua jubë ba'icua te'eguëbi yë'ëna rani coca cabi:

—Raijë'ën. Riusu Zin, bain gu'a jucha ro'ire junni tonni go'ya raisi'quë, baguë huejaja'go, baguë rënjure më'ëni ñoza, cabi.

¹⁰ Cani, Riusu Espíritubi na'oní saguëna, ai ba'iyé ai ëmë cubë na'miñona yë'ëre nëconi, Riusu huë'e jobo, Jerusalén casi jobo mame re'huase'ere yë'ëni

ëñobi. Ja'an huë'e jobo yua mai Ëjaguë huejaja'go'co. Riusubi guënamë re'otobi raoguëna, ba si'si beo jobobi gaje raiguëna, ëñahuë yë'ë.

¹¹ Riusu go'sijekiye'ru ta'yejekiye ai go'sijekiye baji'i. Gataracarë ai ro'ira'carë go'sijekiye'ru quë'rë ai go'sijekiye baji'i. Jaspe gata go'siye'ru, cristal go'siye'ru quë'rë ta'yejekiye ai go'sijekiye baji'i.

¹² Ja'an huë'e jobo bonëjeïñe yua ai ëmë gata tu'ahuë si'a sara samu anto sa'roña naconi baji'i. Riusu anje sanhuë si'a sara samucuabi ba anto sa'roñare nëcahuë. Israel bain jubëan si'a sara samubëan, bacua mamiña te'ntose'ebi yua ba anto sa'roñare sëji'i.

¹³ Ënsëguë eta rai ca'ncobi samute anto sa'roña baji'i. Go'gohuë ca'ncobi samute anto sa'roña baji'i. Sëribë ca'ncobi samute anto sa'roña baji'i. Ënsëguë ruajai ca'ncobi samute anto sa'roña baji'i.

¹⁴ Ba gata tu'ahuëte ëñato, yua ta'yejekiye ze'en gatabëan si'a sara samubëan baji'i. Ba gatabëanre ëñato, Riusu Zin cuencueni raosi'cua si'a sara samucua bacua mamiña te'ntose'ebi sëji'i. Ja'nca gaje raiguëna, ëñahuë yë'ë.

¹⁵ Ëñaguëna, ja'nrebi, Riusu anje yë'ëni coca caguëbi yua cuencue tëcabë zoa curi tëcabëte babi. Ja'an tëcabëbi sani, si'a huë'e jobo, ba anto sa'roña, ba tu'ahuë, beoru cuencuejaji'i.

¹⁶ Cuencuejani ëñato, ba huë'e jobobi gajese'ga ca'ncoña te'e ba'i ca'ncoña babi. Ba jobo zoaye, ba jobo huaiñe, ba jobo ëmë ba'iye, si'a ca'ncoña te'e baji'i. Ba cuencue tëcabëbi ba huë'e jobore cuencueni ëñato, dos mil doscientos kilómetro baji'i. Ba

jobo zoaye, ba jobo huaiñe, ba jobo ëmë ba'ieme, si'a ca'ncoña te'e baji'i.

17 Ba tu'ahuë're'ga cuencueni, bain cuencueye masiye'ru cuencueni ñato, sesenta y cuatro metro baji'i.

18 Ba tu'ahuë yua jaspe gatabi re'huase'e baji'i. Ba'iguëna, si'a huë'e jobo yua zoa curi se'gabi re'huase'e baji'i. Vidrio guëna go'sijeiyera'ru ai go'sijeiyera baji'i.

19 Ba huë'e jobo tu'ahuë ze'en gatabëanre ñato, si'a go'sijei gatara'carë ai ro'ira'carëbi së'quese'e sëji'i. Ru'ru ba'i gatabëte jaspera'carëan së'quese'e sëji'i. Samu ba'ibëte zafirora'carëan së'quese'e sëji'i. Samute ba'ibëte ágatara'carëan së'quese'e sëji'i. Gajese'ga ba'ibëte esmeraldara'carëan së'quese'e sëji'i.

20 Te'e ñentë sara ba'ibëte ónicera'carëan së'quese'e sëji'i. Te'e ñentë sara te'e ba'ibëte cornalinara'carëan së'quese'e sëji'i. Te'e ñentë sara samu ba'ibëte crisólitora'carëan së'quese'e sëji'i. Te'e ñentë sara samute ba'ibëte berilora'carëan së'quese'e sëji'i. Te'e ñentë sara gajese'ga ba'ibëte topaciora'carëan së'quese'e sëji'i. Si'a sara ba'ibëte crisoprasara'carëan së'quese'e sëji'i. Si'a sara te'e ba'ibëte jacintora'carëan së'quese'e sëji'i. Si'a sara samu ba'ibëte amatistara'carëan së'quese'e sëji'i.

21 Ba anto sa'roña si'a sara samuñare ñato, perlabi re'huase'e baji'i. Ga anto sa'ro yua te'e perlabëbi re'huase'e baji'i. Huë'e jobo jai ma'are ñato, zoa curi se'gabi re'huase'e baji'i. Vidrio guëna go'sijeiyera'ru ai go'sijeiyera baji'i.

22 Ja'nreibi, huë'e jobo uja huë'ere cu'eto, gare ñamaë'ë yë'ë. Beobi. Mai ta'yeyeiyereba Ëjaguë

Riusu, baguë Mamaquë naconi, ja'ancua se'gani gugurini rëañe ba'iyë.

²³ Ënsëguë, ñañaguë, ja'an miañebi ba huë'e jobona ti'anmají'i. Riusu ta'yejeiye go'sijeiyebi miaguëna, ënsëguë, ñañaguë, ja'an miañe yëmaë'ë.

²⁴ Riusu miañe, baguë Zin miañe, ja'ancuabi miañe ëñojënnä, si'a re'oto bain jubëanbi ja'an miañebi ganiñe poreyë. Bain ta'yejeiye ejacua yijare ba'icuabi ba mia re'otona ti'anni, bacua baye, bacua re'o premiote, ja'anre uanni jo'cayë.

²⁵ Ba anto sa'roñate cato, gare ta'piye beoye bají'i. Ñami gare beoguëna, si'a umuguse ancose'e se'ga ba'iji.

²⁶ Si'a re'oto bain jubëan, bacua re'o premiote ba huë'e jobona ti'anni uanni jo'cayë. Ai re'oye ëñajën ti'añë.

²⁷ Yequëcuata'an, si'si recoñoa bacua, gu'a jucha ai yo'oni jëhuacua, ro coquejën ba'icua, ja'ancuabi baruna gare ti'añe porema'iñë. Huajëreba huajëjën ba'ija'cua, bacua mamiña Riusu Zin huajë uti pëbëna toyase'e ba'itoca, ja'ancua se'gabi ba huë'e jobona ti'añe poreyë.

22

¹ Ja'nrebi, anjebi ba huë'e jobo ziayate yë'ëni ëñobi. Ja'añana uncuto, huajëreba huajëjën, gare ju'iñë beoye ba'iyë mai. Cristal gata go'sijeiyeru ai go'sijeiya bají'i. Riusu jëja guëna seihuë, baguë Zin jëja guëna seihuë, ja'anruanbi etani,

² ba huë'e jobo jai ma'a joborebabí saji'i. Ja'nca saiguëna, ba ziaya samu ca'ncoña të'ntëbañare ëñato, bain huajë sunquiñëbi bají'i. Ba'iguëna, ba uncue yua si'a ñañaguëan ya'jiguë, yua si'a sara

samu uncue tin uncue quënji'i. Ba sunqui ja'obi tēani, si'a re'oto bain jubēan, bacua raure hua-choye bají'i.

³ Gu'aye yo'oye yua barute ëñoñe beoye bají'i. Riusu, baguë Zin, bacua jéja guëna seihuëanbi ba'iguëna, Riusu yo'o concuabi baguëni bojojën, baguëni gugurini rëanjën ba'iyë.

⁴ Riusuni ëñajën ba'ijënnä, baguë mamire bacua tē'ribëna së'quese'e ba'iji.

⁵ Gare se'e na'iñë beoye ba'iguëna, ñami beoji barute. Majahuë zéoñe, ënsëguë miañë, ja'anre gare se'e yëma'iñë. Mai Ëjaguë Riusubi baguë go'sijeiyebi maire miaguëna, baguë naconi cara-jeiye beoye ta'yeyejiye ejacua te'e guansejën, si'arën ba'iyë mai.

La venida de Jesucristo está cerca

⁶ Ja'nrébi, Riusu anjebi yë'ëni coca cabi:

—En coca yua te'e ruiñereba ba'i cocare sëani, bainbi achani si'a recoyo ro'tajën ba'ija'bë. Mai Ëjaguë Riusubi baguë bain cuencueni raosi'cuani baguë cocarebare ro'ta güeseguëbi, Yua yurerën ba'ija'yete yë'ë bain concuani ëñoza caguë, baguë anjere bacuana raobi, cabi.

⁷ —¡Yureca, yë'ë ëñojairënbì yuara ti'anja'ñeta'an ba'iji! caji Riusu.

Riusu cocareba, ën pëbëna toyani jo'case'ere achani si'a recoyo te'e ruiñë ro'tajën ba'icuabi ai bojojën ba'iyë.

⁸ Yë'ë, Juan hue'eguëbi Riusu ëñose'e si'aye achani si'aye ëñani, yua ën pëbëna toyani jo'cahuë. Riusu anjebi si'aye yë'ëni ëñoguëna, ba anje guëon na'mina gugurini rëanhüë.

9 Gugurini rëanguëna, anjebi yë'ëni cabi:

—Yë'ëni gugurini rëanma'ijé'ën. Më'ë'ru Riusu yo'o conguë'ga ba'iyë. Më'ë, Riusu cocareba quëani achocua, ën coca toyani jo'case'ere achani te'e ruiñe yo'ocua, mësacua si'acua'ru te'e ba'iyë yë'ë. Riusu se'gani gugurini rëanjé'ën, cabi.

10 Cani, ja'nrëbi, se'e yë'ëni cabi:

—Ën pëbëna toyase'ere yahue coca ba'ije'ru re'huaye beoye ba'ijé'ën. Si'a re'oto bainni quëani achojéñ ba'ijé'ën. Ba toyase'e'ru ba'ija'ye yuara ti'anja'ñeta'an ba'iji.

11 Ja'nca ba'iguëna, gu'a jucha yo'ocua yua quë'rë se'e gu'aye yo'oni jëhuaja'bë. Si'si recoyo ba'icua yua quë'rë se'e si'si recoyo ba'icua ruinja'bë. Re'oye yo'ocuaca quë'rë se'e re'ojeijéñ ba'ija'bë. Riusu bain si'si beoye ba'icua yua gare si'si beoye ba'ija'bë.

12 —Yureca, yë'ë ñeñojairënbì yuara ti'anja'ñeta'an ba'iji, caji Riusu. Si'a bain yo'ojéñ ba'ise'ere ñani, yë'ë bënni senjoñe, bacua premiote ja'anre ro'taguë, bacuana huo'hueguë raiyë yë'ë, caji.

13 Yë'ë yua ru'rureba ba'isirëñ ba'iguëbi cara-jeiye beoye ba'iyë. Ru'rureba ba'isirëñbi si'arëñ ba'iguë'ë yë'ë, caji Riusu, anjebi yë'ëni cabi.

14 Si'a bain si'si beo recoyo bacua ruinsi'cua yua caña zoasi'cua'ru ba'icuabi ai bojojéñ ba'iyë. Ja'ancua se'gabi ba huajé sunquiñëna tëani uncueni huajëreba huajéjéñ ba'ija'cua'ë. Ba jai huë'e jobona ti'anjéñ, ba anto sa'roñabi cacaye poreja'cua'ë.

15 Huë'e jobo ca'ncona ñato, gu'a bain ba'ija'cua'ë. Yaje uncucua, ñemëcua romicua

sa'ñeña yahue bajën ro a'ta yo'ocua, bainre huani senjocua, imagen te'ntoni nécose'na gugurini rēancua, ro coqueye yo'oye yécua, ja'an si'acuabi huë'e jobo ca'ncore ba'ijën, ba huë'e jobona cacaye porema'ija'cua'ë.

16 —Yé'ë, Jesús hue'eguëbi yé'ë cocarebare yé'ë bainreba ba'i jubëanna quëani achojaijë'en caguë, yé'ë anje quëacaiguë naconi mësacuana saoyë yé'ë. Ira taita ba'isi'quë David'ru quë'rë ta'yejeiye ejaguëbi ba'iyë yé'ë. Ba ma'choco zijkeirën miañe'ru quë'rë ta'yejeiye ñatani saoye'ru miaguë ba'iguë'ë yé'ë, cabi Jesucristo.

17 Riusu Espíritu, baguë Zinni huejaja'go, bacuabi:

—Mësacua raijë'en, cayë. Ën cocarebare achacuabi:

—Mësacua raijë'en, caja'bë.

Oco ëaye ba'icuabi rani, bacuabi yëtoca, ba bain huajë ocore ro coni uncuni huajëreba huajëjën ba'ija'bë.

18 Mësacuabi Riusu cocareba ën pëbëna toyani jo'case'ere achajëenna, mësacuani ganreba yi-huoguë quëayë yé'ë: Yeque cocare ën pëbëna toyatoca, Riusubi baguë rau tonja'ñe, ën pëbëna toyani jo'case'e, ja'anre mësacuani tonni jo'caji.

19 Mësacuabi ën coca toyani jo'case'e te'e coca se'ga tënóni senjotoca, Riusubi baguë jai huë'e jobona cacaye, ba bain huajë sunqui uncuere tëaye, ën pëbëna toyani jo'case'e'ru ba'iyë, ja'an yo'oye mësacuani gare ënseji.

20 Si'a bain ën cocare te'e ruiñe quëani achocua, ja'ancuabi:

—Jesusbi yurera ñoguë ti'anji, cayë.

Ja'nca raë'ë. ¡Yurera raijë'ën, Ëjaguë Jesús!

²¹ Mai Ëjaguë Jesusbi baguë bainreba si'acua
mësacuani conni cuirareba cuiraja'guë, cayë.
Ja'nca raë'ë. Amén.

**Riusu cocabera: mai ëjaguë Jesucristo
ba'iyete toyani jo'case'e'ë
New Testament in Siona (CO:snn:Siona)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Siona

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Siona [snn], Colombia

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Siona

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files

dated 29 Jan 2022

ce8413d6-ff57-5b18-bda5-72d8f77005b2